Milliyet

ÇOCUK

29 EKİM 1979 • Sayı: 44 • 10 Lira

Her hafta ANSİKLOPEDİ eki armağan ediyoruz

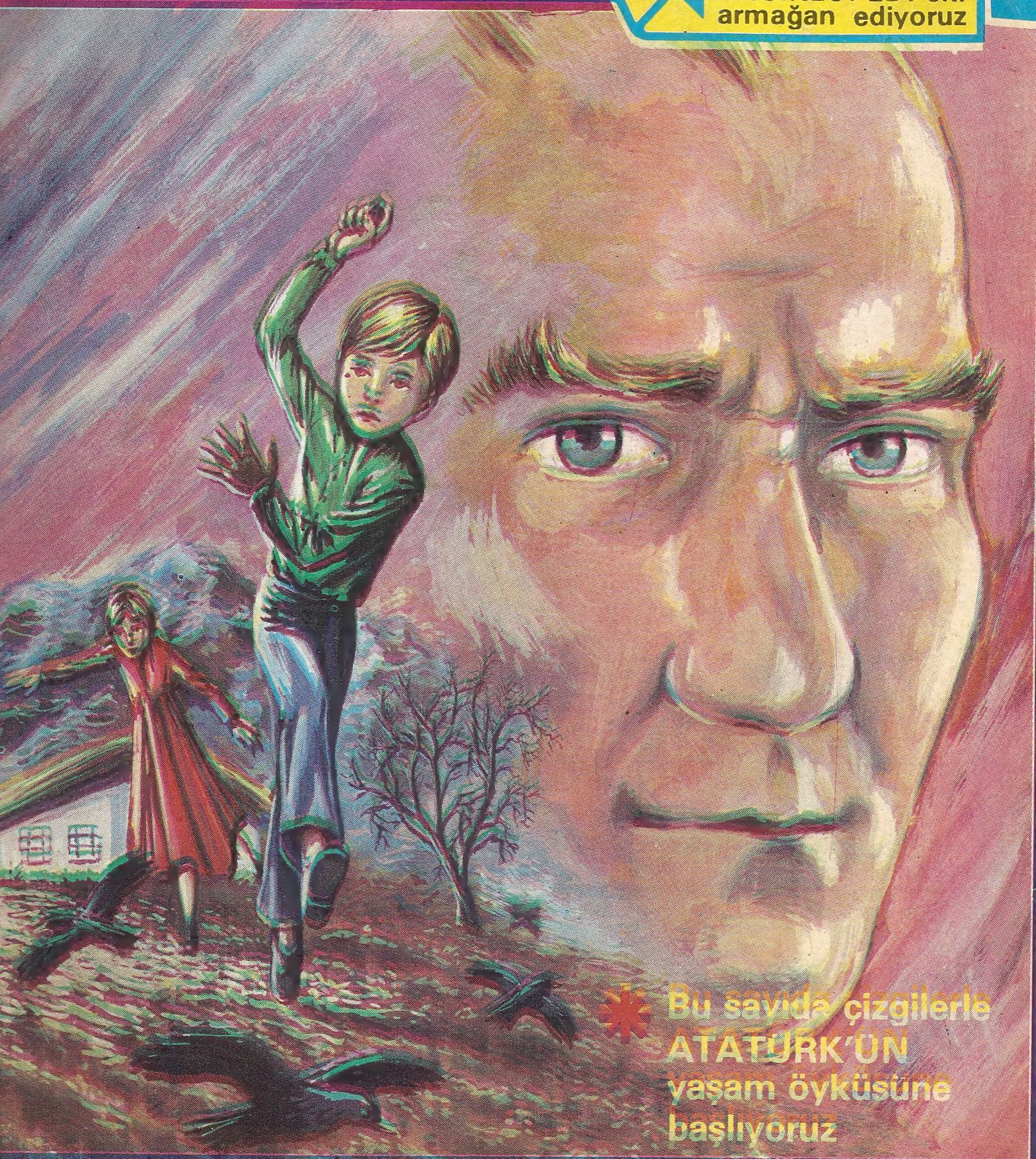

EN BÜYÜK TÜRK
ATATÜRK
①

yazan:
OKTAY VEREL
çizen:
İBRAHİM KALYON

ATATÜRK

Mustafa Kemal Atatürk, 1881'de Selânik'te doğdu. Babası Ali Rıza Bey, annesi Zübeyde Hanımdır. Küçük yaşta babası öldüğü için, annesi tarafından büyütüldü. 1896'da, Manastır'da Askeri Liseye, oradan da Harp Akademisine gitti. 1904'te Okulu bitirince, ilk görev olarak Şam'a, 1907 yılında da Makedonya'ya gönderildi. Burada, "İttihat ve Terakki Derneği" ne katıldı.

1913'te, Askeri ataşe göreviyle Sofya'ya gönderilen Mustafa Kemal, Birinci Dünya Savaşında 19. Tümen Komutanı olarak, Arıburnu ve Anafartalar savaşlarında harikalar yarattı. Orada general oldu. Hicaz ve Irak cephelerinde bulundu. Bir ara da, Almanya gezisine çıktı. Dönüşte, Suriye'de Yıldırım Ordularına komutanlık etti. Oradayken Mondros Ateşkes Antlaşması oldu ve İstanbul'a geldi.

Mustafa Kemal, ateşkes antlaşmasının ilk yılında, İstanbul'da memleketin içine düştüğü yıkımı görünce daha fazla dayanamadı. 9. Ordu Müfettişliğini alarak, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. Bu suretle Kurtuluş Savaşı'na başlamış oldu. Kurtuluş Savaşı, Türk ulusunun çok kötü koşullar altında gerçekleştirdiği şanlı bir savaştır. Bu kötü koşullar içinde bile Türk ulusu, varını yoğunu ve kanının son damlasını anavatan için vermekten çekinmedi. Her zor durumda bağrından binlerce kahraman çıkaran ulusumuz, bu acılı günlerde de yeni bir kahraman yarattı. Bu kahraman, Anafartalar'da ve daha birçok cephelerde Türk ulusunu yıkımlardan kurtaran, Mustafa Kemal'di...

1919 yılından 1923 yılına kadar süren savaşların tümüne birden Kurtuluş Savaşı denir. Bu büyük çağın sonu da, Türk bağımsızlığının 24 Temmuz 1923'te Lozan'da, tüm dünyaca onaylandığı gündür.

29 Ekim 1923'te, Cumhuriyet ilân edildi Mustafa Kemal, Cumhuriyeti kurduktan sonra, ulusunun çağdaşlaşması için sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda gerekli devrimleri yaptı. 24 Kasım 1934 günü, T.B.M.M.'nin yaptığı bir toplantıda, özel bir yasayla Atatürk soyadını aldı.

Atatürk'ün yurduna son hizmeti, 2 Eylül 1938'de Hatay'ın, Anavatan'a katılmasını sağlamak oldu...

Anadoluya ayak bastığı günden başlayarak, Türk ulusunun başında, onu şan ve şeref yollarında yürüten, yaptığı sayısız devrimlerle, Türkiye Cumhuriyeti'ni uygar bir devlet haline getiren Mustafa Kemal Atatürk, 10 Kasım 1938'de hayata gözlerini yumdu. Ölümü, bütün dünyada üzünç yaratan Atatürk, yalnız asker, yalnız devlet adamı, yalnız kurucu değildi; devrimci, halkçı ve gerçekçiydi. Yirminci yüzyılda geri ülkelerde sık sık karşımıza çıkmaya başlayan gerçekçi liderlerin öncülerindendi...

Atatürkçülük bütün tarihimizde ilk yasal ve akılcı harekettir...

EN BÜYÜK TÜRK ATATÜRK

Ulu Önder Atatürk'ün Hayatı ve Ulusal Kurtuluş Savaşımız

yazan: OKTAY VEREL – çizen: İBRAHİM KALYON

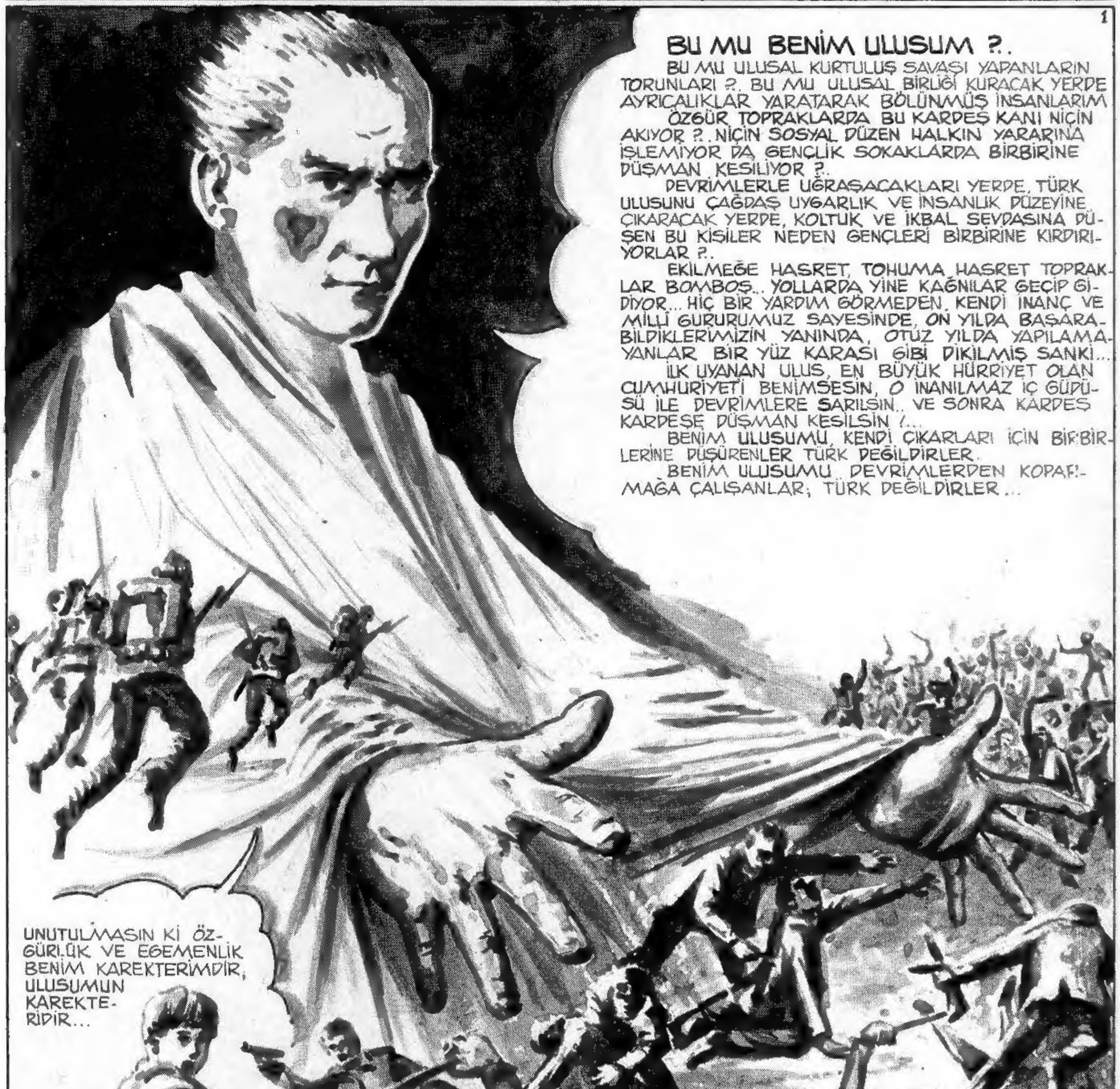

... VE BU KARIŞIKLIK İÇİNDE BİLE YİNE İNCİMİ TEKRARLIYORUM: DEVRİMİN HEDEFİNİ KAVRAMIŞ OLANLAR DAİMA ONU MUHAFAZAYA MUKTEDİR OLACAKLARDIR.
YAPTIĞIMIZ VE YAPMAKTA OLDUĞUMUZ DEVRİMLERİN AMACI TÜRKİYE CUMHURİYETİ HALKINI TAMAMEN MODERN VE BÜTÜN ANLAM VE ŞEKİLLERİYLE UYGAR BİR SOSYAL TOPLULUK HALİNE GETİRMEKTİR...
DEVRİMLERİMİZİN ASIL TEMELİ BUDUR... BUNA İHANET EDENLER RÜZGARLARINI NEREDEN ALIRLARSA ALSINLAR BANA, TÜRK ULUSUNA, İNSANLIK İDEALİNE İHANET ETMİŞ SAYILIRLAR.
YIL 1938 TÜRK ULUSU İÇİN UĞURSUZ BİR YIL BU... İNSANLAR SANKİ BOŞLUKTA DOLAŞIR GİBİ... İSTENMEYEN BİR HABERİ BEKLİYOR.. BÜTÜN BİR ULUS.. İŞÇİSİ, KENTLİSİ KÖYLÜSÜ, AYDINI SUBAYI...

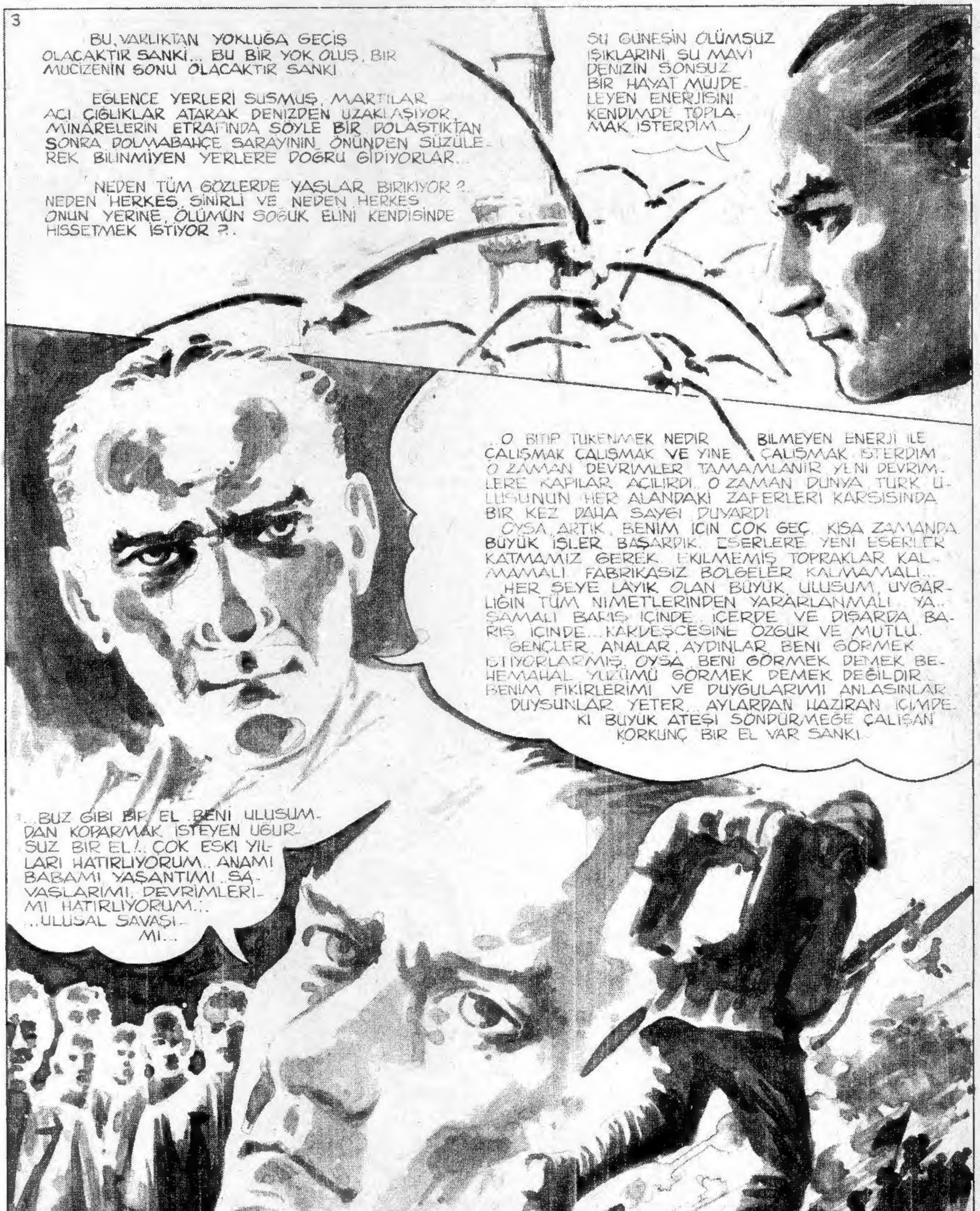
BU, VARLIKTAN YOKLUĞA GEÇİŞ OLACAKTIR SANKİ... BU BİR YOK OLUŞ, BİR MUCİZENİN SONU OLACAKTIR SANKİ...
EĞLENCE YERLERİ SUSMUŞ, MARTILAR ACI ÇIĞLIKLAR ATARAK DENİZDEN UZAKLAŞIYOR, MİNARELERİN ETRAFINDA ŞÖYLE BİR DOLAŞTIKTAN SONRA DOLMABAHÇE SARAYININ ÖNÜNDEN SÜZÜLEREK BİLİNMİYEN YERLERE DOĞRU GİDİYORLAR...
NEDEN TÜM GÖZLERDE YAŞLAR BİRİKİYOR ? NEDEN HERKES SİNİRLİ VE NEDEN HERKES ONUN YERİNE, ÖLÜMÜN SOĞUK ELİNİ KENDİSİNDE HİSSETMEK İSTİYOR ?.
ŞU GÜNEŞİN ÖLÜMSÜZ IŞIKLARINI, ŞU MAVİ DENİZİN SONSUZ BİR HAYAT MÜJDELEYEN ENERJİSİNİ KENDİMDE TOPLAMAK İSTERDİM...
...O BİTİP TÜKENMEK NEDİR BİLMEYEN ENERJİ İLE ÇALIŞMAK ÇALIŞMAK VE YİNE ÇALIŞMAK İSTERDİM... O ZAMAN DEVRİMLER TAMAMLANIR YENİ DEVRİMLERE KAPILAR AÇILIRDI... O ZAMAN DÜNYA TÜRK ULUSUNUN HER ALANDAKİ ZAFERLERİ KARŞISINDA BİR KEZ DAHA SAYGI DUYARDI. OYSA ARTIK, BENİM İÇİN ÇOK GEÇ. KISA ZAMANDA BÜYÜK İŞLER BAŞARDIK. ESERLERE YENİ ESERLER KATMAMIZ GEREK. EKİLMEMİŞ TOPRAKLAR KALMAMALI. FABRİKASIZ BÖLGELER KALMAMALI... HER ŞEYE LAYIK OLAN BÜYÜK ULUSUM, UYGARLIĞIN TÜM NİMETLERİNDEN YARARLANMALI... YAŞAMALI BARIŞ İÇİNDE... İÇERDE VE DIŞARDA BARIŞ İÇİNDE... KARDEŞÇESİNE ÖZGÜR VE MUTLU. GENÇLER, ANALAR, AYDINLAR BENİ GÖRMEK İSTİYORLARMIŞ. OYSA BENİ GÖRMEK DEMEK BEHEMAHAL YÜZÜMÜ GÖRMEK DEMEK DEĞİLDİR... BENİM FİKİRLERİMİ VE DUYGULARIMI ANLASINLAR DUYSUNLAR YETER... AYLARDAN HAZİRAN İÇİMDEKİ BÜYÜK ATEŞİ SÖNDÜRMEĞE ÇALIŞAN KORKUNÇ BİR EL VAR SANKİ.
...BUZ GİBİ BİR EL BENİ ULUSUMDAN KOPARMAK İSTEYEN UĞURSUZ BİR EL!.. ÇOK ESKİ YILLARI HATIRLIYORUM... ANAMI BABAMI YAŞANTIMI... SAVAŞLARIMI, DEVRİMLERİMİ HATIRLIYORUM...: ...ULUSAL SAVAŞIMI...
...ULUSAL DİRENİŞİMİ ULUSAL UYANIŞ VE ULUSAL DEVRİMİMİZİ...

4
YIL 1881... SELANİK, O DEVİRLERDE OSMANLI AVRUPASININ BİR VİLAYET MERKEZİ VE LİMAN ŞEHRİYDİ... MÜSLÜMAN MAHALLELERİ İLE HIRİSTİYAN MAHALLELERİ AYRI AYRIYDI... BİZİM MAHALLELERİN NEDENSE HARAP, ESKİ BİR GÖRÜNTÜSÜ VARDI... EVİMİZ, PEMBE EV, AHMET SUBAŞI YAHUT HATUNİYE DENİLEN BİR YERDEYDİ...
...ANAM ZÜBEYDE MOLLA, HENÜZ YİRMİSİNDE BİR GÜZELDİ. KUMRALA ÇALAN SARIŞINDI... GÖZLER MAVİYE BAKARDI. ÇOK GÜZEL VE İTİNALI GİYİNİR, BELİNDEN HİÇ BİR ZAMAN ZARİF GÜMÜŞ KEMERİNİ EKSİK ETMEZDİ.
BİR HALK ÇOCUĞUYDU ANAM... MÜSLÜMAN ANANELERİNE SADIK, İNANÇLI BİR İNSANDI
...ÇOK GENÇ EVLENDİRMİŞLERDİ. KENDİSİNİ. BABAM, ONDAN ŞÖYLE BİR YİRMİ YAŞ KADAR BÜYÜKTÜ... VE İKİSİNİN DE TARİFLERE SIĞMAZ BİR DRAMI VARDI.. ÜÇ ÇOCUKLARI OLMUŞ FAKAT, ÜÇÜ DE ÖLMÜŞTÜ.. ANAM, DÖRDÜNCÜ ÇOCUĞUNA HAMİLEYDİ...
TANRIM, SEN BU DOĞACAK ÇOCUĞUMU BANA BAĞIŞLA... HERKESİN İÇİNDE, BİR KIZIM OLSUN, BİR KIZ İSTİYORUM DİYORUM OYSA YÜREKTEN DEĞİL BU İSTEYİŞ. ..BİR OĞLUM OLMALI, NUR TOPU GİBİ... ÇOK GÖRME BUNU BANA, DUY BENİ TANRIM...
...BABAM ALİ RIZA EFENDİ DE TAM ANLAMIYLA BİR HALK ÇOCUĞUYDU. ANAMLA EVLENDİĞİNDE, YUNANİSTAN SINIRINDAKİ OLİMPOS DAĞI ETEKLERİNDE ÇAYAĞZI KÖPRÜSÜ DENİLEN BİR NOKTADA 3 LİRA AYLIKLI BİR GÜMRÜK MUHAFAZA MEMURUYDU... ÇOĞU KEZ GÖREVİ İCABI EVDEN UZAK KALIRDI...
BENDEN ÖNCE FATMA, ÖMER AHMET ADINDAKİ ÜÇ ÇOCUKLARI OLMUŞ AMA, HİÇ BİRİ DE YAŞAMAMIŞTI...
BEN DOĞDUĞUMDA BABAM GÜMRÜKTEKİ GÖREVİNDEN AYRILMIŞ, BİR DOSTUYLA BİRLİKTE KERESTE TİCARETİNE BAŞLAMIŞTI...
EVDE...
SABRET HANIM... EBE HATİCE HANIMA HABER YOLLADIM... İYİ BİR EBEDİR, BİLİYORSUN.. NEREDEYSE GELİR..
TUHAF BİR SANCI BU BEY... BUNDAN EVVELKİLERE HİÇ Mİ HİÇ BENZEMİYOR..
...DOĞUM
MÜJDELER OLSUN ZÜBEYDE KIZIM... NUR TOPU GİBİ BİR OĞLAN ÇOCUĞUN OLDU...
TANRIYA HAMDOLSUN

ADINI NE KOYACAĞIZ BEY ?..
BİLMEM Kİ... KIZIMIZ FATMA GİTTİ, ÖMER GİTTİ, AHMET GİTTİ... BARİ BU UZUN VE HAYIRLI ÖMÜRLÜ OLSA... MUSTAFA DESEK ?..
...VE BÖYLECE ADIMI MUSTAFA KOYMUŞLAR... BABAMIN BABASI KIRMIZI HAFIZ AHMET EFENDİ ADIMI, KULAĞIMA OKUMUŞ GEREKLİ TÖRENLE.. VE O GÜNDEN SONRA ANAMIN TEK MEŞGALESİ OLMUŞUM... BABAM, YÜZÜME BAKMAĞA KIYAMAZMIŞ. ÖYLESİNE SEVERMİŞ Kİ... BAZAN İKİSİNİ DE KUŞKULAR SARARMIŞ. YA BU SARI OĞLAN DA YAŞAMAZSA DİYE...
BABAMLA ANNEM, BENDEN EVVEL DOĞAN ÇOCUKLARINDAN İKİSİNİ, PAPAZKÖPRÜSÜNDEKİ O KASVETLİ EVLERİNDE, İLAÇSIZLIK VE BAKIMSIZLIKTAN KAYBETMİŞLER... HATTA, ANNEMİN ANLATTIĞINA GÖRE; AHMET'İN CESEDİNİ KUMLUK BİR YERE GÖMMEK ZORUNDA KALMIŞLAR. DALGALAR BUNU AÇIĞA VURUNCA DA ÇAKALLAR CESEDE SALDIRIP YOK ETMİŞLER.
DOĞUMDAN BİR SÜRE SONRA BABAMIN İŞLERİ BOZULMAĞA YÜZ TUTMUŞ. MEMURİYETTEYKEN SON DERECE NAMUSLU OLAN BABAMI, BU KERESTE İŞİNDEKİ BAZI OLUMSUZ DAVRANIŞLAR DURAKLAMAĞA SÜRÜKLEMİŞ.. MEMURLARA RÜŞVET VEREMEDİĞİ VE BİR DE EŞKİYA İLE BAŞEDEMEDİĞİ...
...İÇİN SIKINTILARI HER GÜN ARTIYORMUŞ. BABAM BU KOŞULLAR İÇİNDE YAŞAYAMIYACAKLARINI ANLAYINCA SELANİK'E YERLEŞMİŞ. VE KERESTE TİCARETİNE BAŞLAMIŞTI... ZAMAN ZAMAN EŞKİYALAR KERESTE KERVANLARINA SALDIRIYOR, ADAM ÖLDÜRÜYORLARDI...
...GÜNÜN BİRİNDE EŞKİYA BABAMA DA MUSALLAT OLDU.. YOLUNU KESTİ TEHDİT ETTİ, TOMRUKLARINI ÇALDI. BİR KERESİNDE ONA İŞKENCE ETTİLER.
BİZE HARAÇ VERMEMEKTE DİRENECEK OLURSAN... SANA, BU İŞTE HAKKI-HAYAT TANIMIYACAĞIZ...
ÇEKİN ŞU PİS BIÇAĞI BOYNUMDAN KÖPEKLER... SİZİ HÜKÜMETE ŞİKÂYET EDECEĞİM. BU SOYGUNLARIN ÖNÜNÜ ALDIRACAĞIM...
ALDIRABİLDİ Mİ ?.. BAŞARABİLDİ Mİ BUNU ?. HAYIR. EŞKİYA, DÜZENİN DEĞİŞMESİNE TARAFTAR OLMADIĞI İÇİN İŞİ DAHA İLERİ GÖTÜRMEDİ. HÜKÜMETİ BU İŞLERE SOKMAMAK LÂZIMDI.. BABAMI ÖLDÜRMEDİLER AMA İŞİNE DE ENGEL OLDULAR.
MUSTAFA BÜYÜYOR
...İŞTE BEN BU KASVETLİ VE SIKINTILI YILLAR SIRASINDA OKUL ÇAĞINA GELMİŞTİM.. BABAM HASTAYDI.. GÜNDEN GÜNE ERİYORDU.. BEN İSE OKUMAK İSTİYORDUM... O DEVİRDE, OKUMAK İÇİN İKİ YOL VARDI. BİRİ, HİÇ BİR DEVLETE AİT OLMAYAN, DERME ÇATMA, CAHİL HOCALARLA DOLU MAHALLE MEKTEBİ...

..İKİNCİSİ YENİ AÇILAN ŞEMSİ EFENDİ OKULU.. BABAM BENİ İKİNCİSİNE, ANNEM İSE BİRİNCİSİNE GÖNDERMEK İSTİYORDU...
MUSTAFA'YA DİN EĞİTİMİ YAPTIRMAYI DAHA UYGUN BULUYORUM..
BUNA KATİYYEN TARAFTAR DEĞİLİM, HANIM.. MUSTAFA ÇOK AKILLI BİR ÇOCUK.. DEVİR DEĞİŞİYOR, YENİ BİR DÜNYANIN TEMELLERİ ATILIYOR.. ONU MODERN BİR OKULA GÖNDERMELİYİZ.. ŞEMSİ EFENDİ OKULUNA YAZDIRMAK EN DOĞRUSUDUR...
... KAVGALARI UZUN SÜRÜYORDU... BİR GÜN YALNIZDIK BABAMLA...
SEN, NE DERSİN MUSTAFA ?.. SENİN GÖNLÜN HANGİ OKULU ÇEKİYOR ?..
SARIKLILARIN OKULUNU İSTEMİYORUM BABA.. AMA ANNEMİ KIRMAYA DA RAZI DEĞİLİM.. İSTERSENİZ ÖNCE MAHALLE MEKTEBİNE KAYDETTİRİN. SONRA DA, ŞEMSİ EFENDİ OKULUNA..
...BU BABAMIN DA YARDIMI İLE HAYATTA İLK KURDUĞUM PLANDI. ÖNCE, ANNEMİN ARZUSUNA UYARAK DUALARLA O KÖHNE, O BERBAT MAHALLE MEKTEBİNE KAYDETTİRİLDİM.. YENİ ELBİSELER ALDILAR BANA. BOYNUMA, İÇİNDE ELİFBA, AMME CÜZÜ, KURANI KERİM BULUNAN ÇANTA ASARAK OKULA BAŞLADIM.. O AN ANNEMİN MUTLULUKTAN GÖZYAŞLARI DÖKTÜĞÜNÜ GÖRÜYORDUM KAFES ARKASINDAN...
KORKMA MUSTAFA SENİ YAKINDA O OKULDAN ALIP, PLANLAŞTIRDIĞIMIZ GİBİ ŞEMSİ EFENDİ MEKTEBİNE VERECEĞİM..
BÜYÜK ADAM OLACAKSIN SEN... BUNU GÖZLERİNDEN OKUYORUM.
OKULDA
... BU MAHALLE MEKTEBİNİ, O SARIKLI HOCALARI VE ANLATTIKLARINI DAHA İLK GÜNDEN SEVMEMİŞTİM.. DERSE GİRERKEN YÜREĞİM BURKULUYOR, YEDİĞİMİZ DAYAKLAR, FALAKALAR BENİ, ORADAN DAHA DA SOĞUTUYORDU.. BİRŞEYLER ÖĞRENECEĞİMİZ YERDE, İYİ DAYAK YEMESİNİ TALİM EDİYORDUK..

..BIR GÜN BABAM GEREKEN ÇIKIŞI YAPTI ANNEME
GÖRÜYORSUN Kİ ÇOCUK BU MEKTEBE ISINAMADI. ONUN RUHUNDA ve KAFASINDA BAMBAŞKA BIR HAYAT VAR. MUSTAFA'NIN YERİ ŞEMSİ EFENDİ MEKTEBİDİR. BUNA ENGEL OLURSAN GÖZÜM AÇIK GİDECEK
ALLAH GECİNDEN VERSİN, BEY... O NE BİÇİM SÖZ ÖYLE MUSTAFA'NIN HAKKINDA HAYIRLISI NE İSE O OLSUN
ŞEMSİ EFENDİ MEKTEBİNİ ÇOK SEVMİŞTİM. AYDINLIK BIR YERDİ BURASI.. VE BİZE ÖĞRETİLENLER MAHALLE MEKTEBİNDEN ÇOK FARKLIYDI.. BAŞARIDAN BAŞARIYA KOŞUYORDUM.. BURADA HERKES SEVİYORDU BENİ....
...AMA BIR GÜN KALİGRAFİ HOCASI ÇOPUR HAFIZ EMİN EFENDİYE SINIFÇA İSYAN EDİVERDİK. BU, OKULDAKİ EN ÜZÜCÜ OLAYDI...
BIR GÜN EVE DÖNDÜĞÜMDE, BIR FEVKALADELİK OLDUĞUNU SEZİNLEDİM.. İÇERDE, HERKES AYAĞININ UCUNA BASARAK YÜRÜYORDU.. SANKİ BİRİSİNİ ÜRKÜTMEKTEN, YA DA UYANDIRMAKTAN KORKUYORLARMIŞ GİBİYDİ.. ÖLMÜŞTÜ BABAM... ONU BIR KEZ ÖLÜM DÖŞEĞİNDE CANSIZ GÖRDÜM...
...47 YAŞINDAYDI BAĞIRSAK VEREMİNDEN ÖLDÜĞÜNDE.. BEN İSE 7 YAŞIMI SÜRÜYORDUM. BIR ŞEYLER KOPMUŞTU HAYATIMDAN... BIR AYDINLIK, BIR YILDIZ KARANLIKLARA GÖÇÜP GİTMİŞTİ.. ANNEME 2 MECİDİYE AYLIK BAĞLANMIŞTI, YANİ 40 KURUŞLUK BIR MAAŞ. BU TÜM YAŞANTIMIZIN DEĞİŞMESİ DEMEKTİ...
BABAMIN, EN SEVDİĞİM FOTOĞAFI, GÖNÜLLÜ ASAKİRİ MİLLİYE ÜNİFORMASIYLA ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFIYDI.. O GÜN BU FOTOĞRAFA UZUN SÜRE BAKTIM..

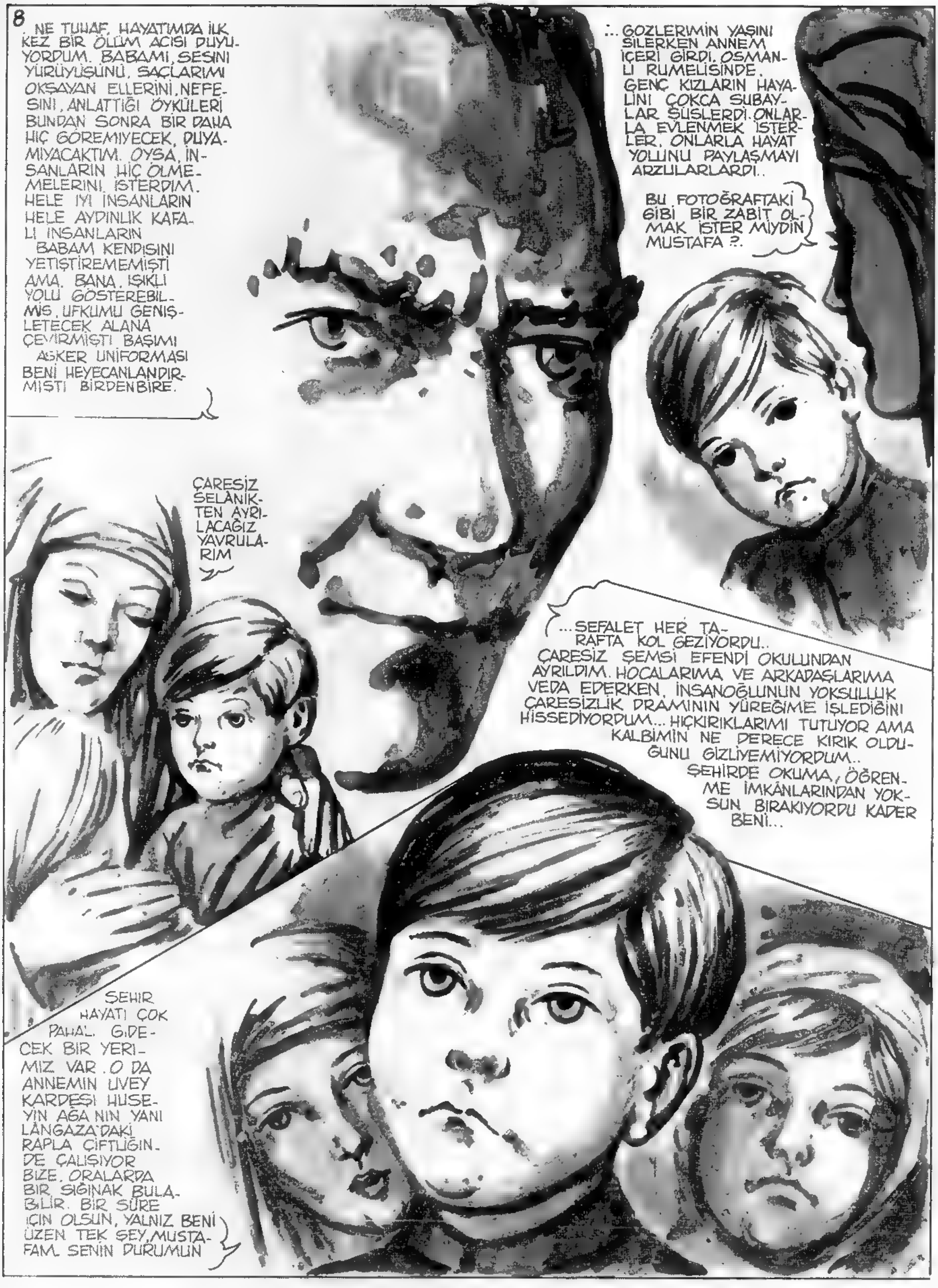
. NE TUHAF, HAYATIMDA İLK KEZ BİR ÖLÜM ACISI DUYUYORDUM. BABAMI, SESİNİ YÜRÜYÜŞÜNÜ, SAÇLARIMI OKŞAYAN ELLERİNİ, NEFESİNİ, ANLATTIĞI ÖYKÜLERİ BUNDAN SONRA BİR DAHA HİÇ GÖREMİYECEK, DUYAMIYACAKTIM. OYSA, İNSANLARIN HİÇ ÖLMEMELERİNİ İSTERDİM. HELE İYİ İNSANLARIN HELE AYDINLIK KAFALI İNSANLARIN
BABAM KENDİSİNİ YETİŞTİREMEMİŞTİ AMA. BANA, IŞIKLI YOLU GÖSTEREBİLMİŞ, UFKUMU GENİŞLETECEK ALANA ÇEVİRMİŞTİ BAŞIMI
ASKER ÜNİFORMASI BENİ HEYECANLANDIRMIŞTI BİRDENBİRE.
...GÖZLERİMİN YAŞINI SİLERKEN ANNEM İÇERİ GİRDİ. OSMANLI RUMELİSİNDE, GENÇ KIZLARIN HAYALİNİ ÇOKCA SUBAYLAR SÜSLERDİ. ONLARLA EVLENMEK İSTERLER, ONLARLA HAYAT YOLUNU PAYLAŞMAYI ARZULARLARDI..
BU FOTOĞRAFTAKİ GİBİ BİR ZABİT OLMAK İSTER MİYDİN MUSTAFA ?.
ÇARESİZ SELANİKTEN AYRILACAĞIZ YAVRULARIM
...SEFALET HER TARAFTA KOL GEZİYORDU.. ÇARESİZ ŞEMSİ EFENDİ OKULUNDAN AYRILDIM. HOCALARIMA VE ARKADAŞLARIMA VEDA EDERKEN, İNSANOĞLUNUN YOKSULLUK ÇARESİZLİK DRAMININ YÜREĞİME İŞLEDİĞİNİ HİSSEDİYORDUM... HIÇKIRIKLARIMI TUTUYOR AMA KALBİMİN NE DERECE KIRIK OLDUĞUNU GİZLİYEMİYORDUM..
ŞEHİRDE OKUMA, ÖĞRENME İMKÂNLARINDAN YOKSUN BIRAKIYORDU KADER BENİ...
ŞEHİR HAYATI ÇOK PAHALI. GİDECEK BİR YERİMİZ VAR. O DA ANNEMİN ÜVEY KARDEŞİ HÜSEYİN AĞA'NIN YANI LANGAZA'DAKİ RAPLA ÇİFTLİĞİNDE ÇALIŞIYOR BİZE. ORALARDA BİR SIĞINAK BULABİLİR. BİR SÜRE İÇİN OLSUN, YALNIZ BENİ ÜZEN TEK ŞEY, MUSTAFAM, SENİN DURUMUN

ÇİFTLİKTE...
ELİMDEN ANCAK BU GELİYOR YEĞENİM ZÜBEYDE
BİZİ BURAYA KABUL ETTİĞİNİZ İÇİN SİZE MİNNETTARIM DAYI... GÜCÜMÜZ KADAR ÇALIŞACAK, SİZE YÜK OLMAYACAĞIZ
ÇİFTLİĞİN, ŞU KUZEY TARAFINDAKİ KÜÇÜK BİNAYI..
SİZE TAHSİS ETTİRDİM ORDA YATIP KALKACAKSINIZ PARA VERMEME İMKÂN YOK ÇİFTLİK, BİLDİĞİN GİBİ KÂTİPZADELERİNDİR. BEN ONLAR ADINA BURADA BULUNUYORUM
ERTESİ GÜN
BENİ İYİ DİNLE MUSTAFA BABAN YOK ARTIK BURADA YAŞAMAĞA MECBURSUN
...ONUN İÇİN BİRŞEYLER YAPIP FAYDALI OLMAK ZORUNDASIN.. ŞU İLERDEKİ TARLALARI GÖRÜYORSUN.. BAKLA TARLASIDIR O.. ÖTEDE BOSTANLAR DA VARDIR. BUNDAN BÖYLE GÖREVİN: BU TARLALARA MUSALLAT OLAN KARGALARI KOVALAMAKTIR
...YENİ BİR HAYAT BAŞLAMIŞTI BENİM İÇİN. SABAHIN ERKEN SAATLARINDAN GÜN DÖNÜMÜNE KADAR BOSTANLARI BEKLİYORDUK KARDEŞİM MAKBULE İLE... TEMİZ HAVA, GÜNEŞ BENİ MUTLU KILACAĞI YERDE ÜZÜNTÜLERE SÜRÜKLÜYORDU
...AKLIM FİKRİM OKULDA VE OKUMAKTAYDI. HOCALARIMI ARKADAŞLARIMI DÜŞÜNÜYORDUM.

BIR GECE
NEN VAR MUSTAFA ?. NEDEN BÖYLE GECELERİ DURMADAN AĞLIYORSUN ?
OKUMAK ISTIYORUM, DUNYAYI ÖĞRENMEK İNSANLARI TANIMAK, İLİM SAHİBİ OLMAK ISTIYORUM. BENİ BURADAN KURTARIN BENİ OKULA GÖNDERİN.. HÜSEYİN AĞA "ÇİFTLİK İŞLERİNİ" ÖĞRENİRSEM, GÜNÜN BİRİNDE KÂHYA OLABİLECEĞİMİ SÖYLÜYOR. BEN KÂHYA OLMAK İSTEMİYORUM..
10
SELÂNİK.. MÜLKİYE RÜŞTİYESİ
O GECEDEN SONRA, ANNEM DURMADAN KOSTUR ... SELÂNİKTEKİ HISIM AKRABANIN KAPISINI ÇALDI. BENİ OKULA YAZDIRMA OLANAKLARINI ARAMAYA KOYULDU YALNIZ ... HALLİ GEREKEN BİR BAŞKA PROBLEM VARDI. BEN EVVELCE İLKOKULU BİTİRMEDEN AYRILMIŞTIK SELÂNİKTEN
GİREBİLMEM İÇİN IMTIHAN VERMEM GEREKİYORDU.. ÇALIŞTIM, SINAVI VEREREK RUŞTİYEYE KAYDOLDUM.
BURADA CANIMI SIKAN SARIKLI CAHİL HOCALAR VARDI
BİR GÜN
ZENGİN OLMAYANLAR KÖLEDİR BUNU İYİ BİLMİŞ OL
HIÇBIR INSAN KÖLE DEĞİLDİR... HELE EMEĞİ İLE GEÇİNEN, HELE DOYMAK İÇİN GECESİNİ GÜNDÜZÜNE KATARAK ÇALIŞAN HALK HİÇ BİR ZAMAN KÖLE HALİNE GETİRİLEMEZ...
HOCA KAYMAK HAFIZ GELİR...
NEDİR BU GÜRÜLTÜ ?. MUSTAFA NEDİR O SENİN SÖYLEDİĞİN SÖZLER BUNLARI BİR DAHA TEKRARLIYACAK OLURSAN SENİ AYAKLARIMIN ALTINA ALIR, PARÇALARIM
HALK ÇOCUĞUYUM BEN! HALKIN İÇİNDE YETİŞTİM BU YAŞA GELDİM.. ELBETTE ONLARIN HAKLARINI SAVUNACAĞIM. AZARLANACAK BİRİ VARSA, HER HALDE O BEN DEĞİLİM...

...BU SÖZLERIM, ZENGİN ÇOCUKLARININ BİR KUKLASI OLAN KAYMAK HAFIZI FENA HALDE SINIRLENDIRMIŞ OLACAK KI. YIRTICI BIR HAYVAN GIBI SALDIRDI ÜZERIME. SILLE, TOKAT, TEKME, SOPA GIRLA GIDIYORDU... KAN-REVAN İÇİNDE KALMIŞTIM.
..BU OKULDA OKUMAK İSTEMEDİĞİMİ. ASKERİ OKULA GİTMEK İSTEDİĞİMİ ANNEME AÇTIM...
HAYIR MUSTAFA BUNA ASLA İZİN VERMEM. SENSİZ YAŞAYAMAM VATANA HIZMET HER YOLDAN OLUR KORKUYORUM ASKERLİKTEN. HAYATTA TEK DAYANAĞIM SENSİN.
SOKAKLARDA SUBAYLAR GÖRDÜĞÜM ZAMAN DURUP HAYRAN HAYRAN ONLARI SEYREDİYORDUM... ASKERİ RÜŞTİYEYE YAZILMAM GEREKİYORDU. BUNUN İÇİN İMTİHANA HAZIRLANDIM ANNEMDEN GİZLİ. GECEMİ GÜNDÜZÜME KATTIM KENDİMİ SUBAY GÖRÜYOR. AT SIRTINDA DÜŞMAN KOVALADIĞIMI HAYAL EDIYORDUM..
OSMANLI IMPARATORLUĞUNUN SON DEVİRLERİNDE BİZİM EN BÜYÜK AŞKIMIZDI ASKERLİK... SABAHLARI TALİM BORULARI, AT KİŞNEMELERİ VE NAL SESLERİYLE UYANIRDIK RUMELİNDE BABAMDAN BANA KALAN TEK MİRAS. ONUN 1877 HARBİNDE MULKİYE TABURUNDA GEÇİCİ SUBAYKEN KULLANDIĞI KILICI
HIÇ BIR DUYGULU SÖZ, MANTIĞIMI KAPSAYAN, HAYALLERIMI SÜSLEYEN ASKERLİK MESLEĞİNDEN BENİ ALIKOYAMIYACAKTI.

12
..VE SINAVI ÇOK İYİ B.R DERECEYLE KAZANARAK ASKERİ RÜŞTİYE OKULUNA GİRDİM. YAŞIM 12 CİVARINDAYDI..
BU GÜNLERDE ORDU TAM BİR ÇÖKÜNTÜ İÇİNDE BULUNUYORDU. KOSKOCA OSMANLI İMPARATORLUĞU PERİŞANDI. SULTAN ABDÜLHAMİT, İÇERDE VE DIŞARDA CEREYAN EDEN OLAYLARI ÖRBAS ETMEK, HALKTAN SAKLAMAK İÇİN HER ÇAREYE BAŞ VURUYORDU
VATANSEVERLER ZİNDANLARA ATILIYOR. TAVİZLER VERİLİYORDU..
EŞKİYA DAĞLARDA KOL GEZİYORDU. HAZİNE TAMTAKIRDI. YURTTAKİ AZINLIKLAR AYRI BİRER ULUS İMTİYAZINA SAHİPTİLER.
KAPÜTÜLASYONLAR DEVLETİ MALİ YÖNDEN OLDUĞU KADAR EKONOMİK VE ADLİ YÖNDEN DE ZİNCİRE VURMUŞ BULUNUYORDU..
SEVİNÇLE EVE KOŞTUM. AMA ANNEME SÖYLEYEMİYORDUM. ANNEM DUYGULARINI BANA ŞÖYLE ANLATMIŞTI
SUBAY OLMAK İÇİN İMTİHANLARI KAZANDIĞINI KOMŞUMUZ KADRİ BEY'DEN ÖĞRENDİĞİM ZAMAN BEYNİMDEN VURULMUŞA DÖNDÜM. OYSA BUNUN TAM TERSİ OLDU.. SENİ MUSTAFAMI KÜÇÜK ASKER ELBİSELERİ İÇİNDE GÖRÜNCE BÜTÜN DÜŞÜNCELERİM, DUYGULARIM DEĞİŞİVERDİ. MERDİVENLERİ KOŞARAK İNDİM. SENİ BAĞRIMA BASARAK MUSTAFAM DEDİM PAŞAM DEDİM.
ARTIK YENİ OKULUMA İYİCE ISINMIŞTIM. HER DERSTE BAŞARIYA ULAŞIYOR, ÖĞRETMENLERİMİN GÖZÜNE GİRİYOR, ASKERCE SORULAN SORULARA, GENE ASKERCE YANIT VERİYORDUM..
ARİTMETİK HOCAM YÜZBAŞI MUSTAFA EFENDİYDİ. ONU ÇOK SEVERDİM.
OĞLUM, SENİN ADIN MUSTAFA, BENİM DE MUSTAFA. GEL BİZ BİR DEĞİŞİKLİK YAPALIM. BUNDAN BÖYLE SENİN ADIN MUSTAFA KEMAL OLSUN.

BENİ ÇOK KISA ZAMANDA
ÇAVUŞLUĞA YÜKSELTTİ.
SEVİNÇLE EVE KOŞTUM
BU BIR BAŞLAN-
BABAMIN ER-
KEN ÖLÜMÜNDEN
SONRA, ANNEMLE
KIZKARDEŞİM MAK-
BULE BÜYÜK BİR YAL-
NIZLIK, BOŞLUK, ÇARESIZ-
LIK İÇİNDE, DAYANIKSIZ KAL-
MIŞLARDI.. SIKINTILI GÜNLER
YAKALARINI BIRAKMIYORDU.
BU ARADA
ANNEM, TUTÜN
REJİSİ İDARE-
SİNDE KÜÇÜK
BİR MEMUR
OLAN
RAGIP
EFENDİ
İLE EV-
LENDİ...
İŞTE BU
OLAY BENİ
TARİFLERE SIĞMAZ
BIR ÜZÜNTÜYE SEV-
KETMİŞTİ..
DİNİZ, SİZE DE
KIZKARDEŞİME
BAKABİLECEK
DURUMA GEL
OLMANIZ TEK DİLEĞİM
ÜVEY BABA İLE AYNI ÇATI
ALTINDA KALAMIYACAĞIM.
ALLAHAISMARLADIK.
GÖZYAŞ-
ARA-
DA GEÇİP
GİDEN GECE-
LER OKULDA-
DAKİ BA-
MIN TASIYESİ
ERİ İDADİSİ İMTİ-
HANLARINA GİR
1895 YILINDA, PARASIZ
YATILI ÖĞRENCİYDİ

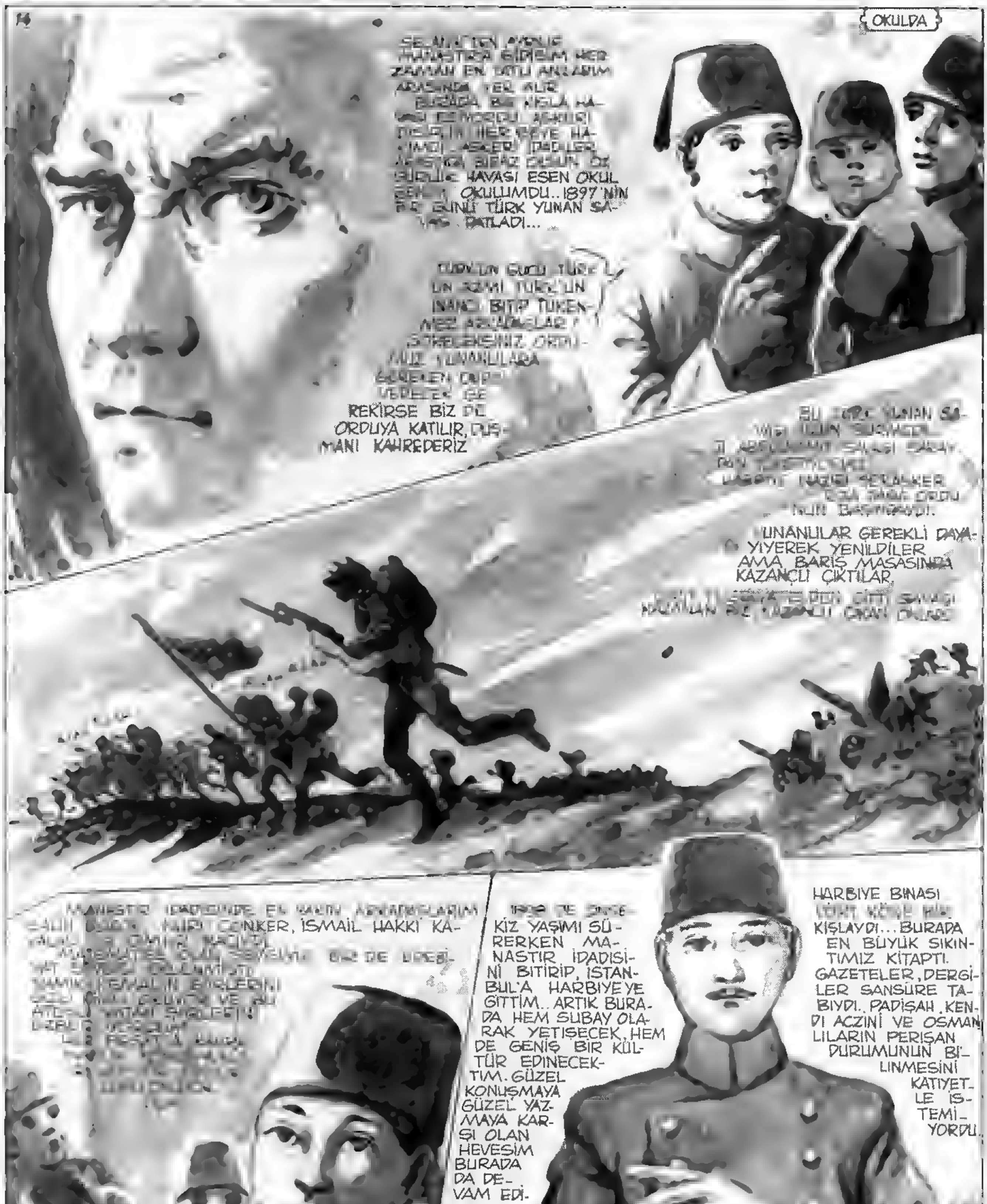
OKULDA
HAVASI ESEN OKUL
OKULUMDU..1897'NİN
TÜRK YUNAN SA-
PATLADI...
REKİRSE BİZ DE
ORDUYA KATILIR, DÜŞ-
MANI KAHREDERİZ
YUNANLILAR GEREKLİ DAYA-
YIYEREK YENİLDİLER
AMA BARIŞ MASASINDA
KAZANÇLI ÇIKTILAR.
ÇONKER, İSMAİL HAKKI KA-
KİZ YAŞIMI SÜ-
RERKEN MA-
NASTIR İDADİSİ-
Nİ BİTİRİP, İSTAN-
BUL'A HARBİYE'YE
GİTTİM.. ARTIK BURA-
DA HEM SUBAY OLA-
RAK YETİŞECEK, HEM
DE GENİŞ BİR KÜL-
TÜR EDİNECEK-
TİM. GÜZEL
KONUŞMAYA
GÜZEL YAZ-
MAYA KAR-
ŞI OLAN
HEVESİM
BURADA
DA DE-
VAM EDİ-
YORDU.
HARBİYE BİNASI
KIŞLAYDI... BURADA
EN BÜYÜK SIKIN-
TIMIZ KİTAPTI.
GAZETELER, DERGİ-
LER SANSÜRE TA-
BIYDI. PADİŞAH KEN-
Dİ ACZİNİ VE OSMAN-
LILARIN PERİŞAN
DURUMUNUN Bİ-
LİNMESİNİ
KATİYET-
LE İS-
TEMİ-
YORDU.

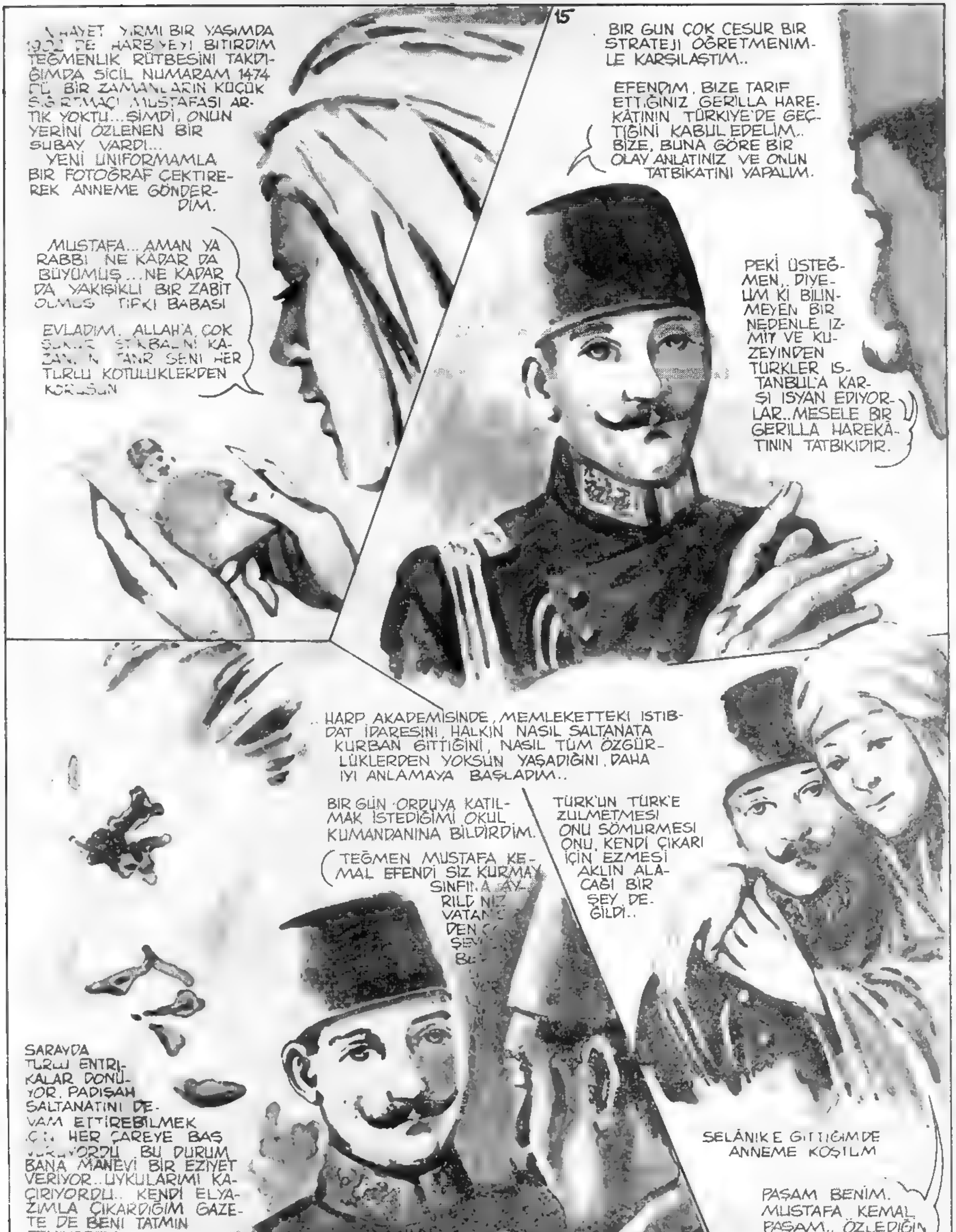

15
HAYET YIRMI BIR YASIMDA HARBİYEYİ BITIRDIM TEĞMENLIK RÜTBESİNİ TAKDIĞIMDA SİCİL NUMARAM 1474 'TÜ. BİR ZAMANLARIN KÜÇÜK MUSTAFASI ARTIK YOKTU...ŞİMDİ, ONUN YERİNİ ÖZLENEN BİR SUBAY VARDI...
YENİ UNIFORMAMLA BIR FOTOĞRAF ÇEKTIREREK ANNEME GÖNDERDIM.
MUSTAFA... AMAN YA RABBI NE KADAR DA BÜYÜMUŞ...NE KADAR DA YAKIŞIKLI BIR ZABIT OLMUŞ TIPKI BABASI
EVLADIM. ALLAH'A ÇOK ŞÜKÜR TANRI SENI HER TÜRLÜ KÖTÜLÜKLERDEN KORUSUN
BIR GÜN ÇOK CESUR BIR STRATEJI ÖĞRETMENIMLE KARŞILAŞTIM..
EFENDIM, BIZE TARIF ETTIĞINIZ GERILLA HAREKÂTININ TÜRKIYE'DE GEÇTIĞINI KABUL EDELIM.. BIZE, BUNA GÖRE BIR OLAY ANLATINIZ VE ONUN TATBİKATINI YAPALIM.
PEKİ ÜSTEĞMEN,. DIYELIM KI BILINMEYEN BIR NEDENLE IZMİT VE KUZEYINDEN TÜRKLER ISTANBUL'A KARŞI ISYAN EDIYORLAR..MESELE BIR GERILLA HAREKÂTININ TATBIKIDIR.
HARP AKADEMISINDE, MEMLEKETTEKI ISTIBDAT İDARESINI, HALKIN NASIL SALTANATA KURBAN GITTIĞINI, NASIL TÜM ÖZGÜRLÜKLERDEN YOKSUN YAŞADIĞINI, DAHA IYI ANLAMAYA BAŞLADIM..
BIR GÜN ORDUYA KATILMAK İSTEDİĞİMİ OKUL KUMANDANINA BİLDİRDİM.
TEĞMEN MUSTAFA KEMAL EFENDİ SİZ KURMAY
TÜRK'ÜN TÜRK'E ZULMETMESI ONU SÖMÜRMESI ONU, KENDİ ÇIKARI İÇİN EZMESİ AKLIN ALACAĞI BIR ŞEY DEĞİLDİ..
SARAYDA TÜRLÜ ENTRIKALAR DÖNÜYOR. PADIŞAH SALTANATINI DEVAM ETTİREBİLMEK HER ÇAREYE BAŞ VURUYORDU. BU DURUM BANA MANEVİ BIR EZIYET VERİYOR..UYKULARIMI KAÇIRIYORDU.. KENDİ ELYAZIMLA ÇIKARDIĞIM GAZETE DE BENI TATMIN ETMIYORDU..
SELÂNIK'E GITTIĞIMDE ANNEME KOŞTUM
PAŞAM BENIM. MUSTAFA KEMAL PAŞAM.. ÖZLEDIĞIN GIBI BIR SUBAY OLDUN..

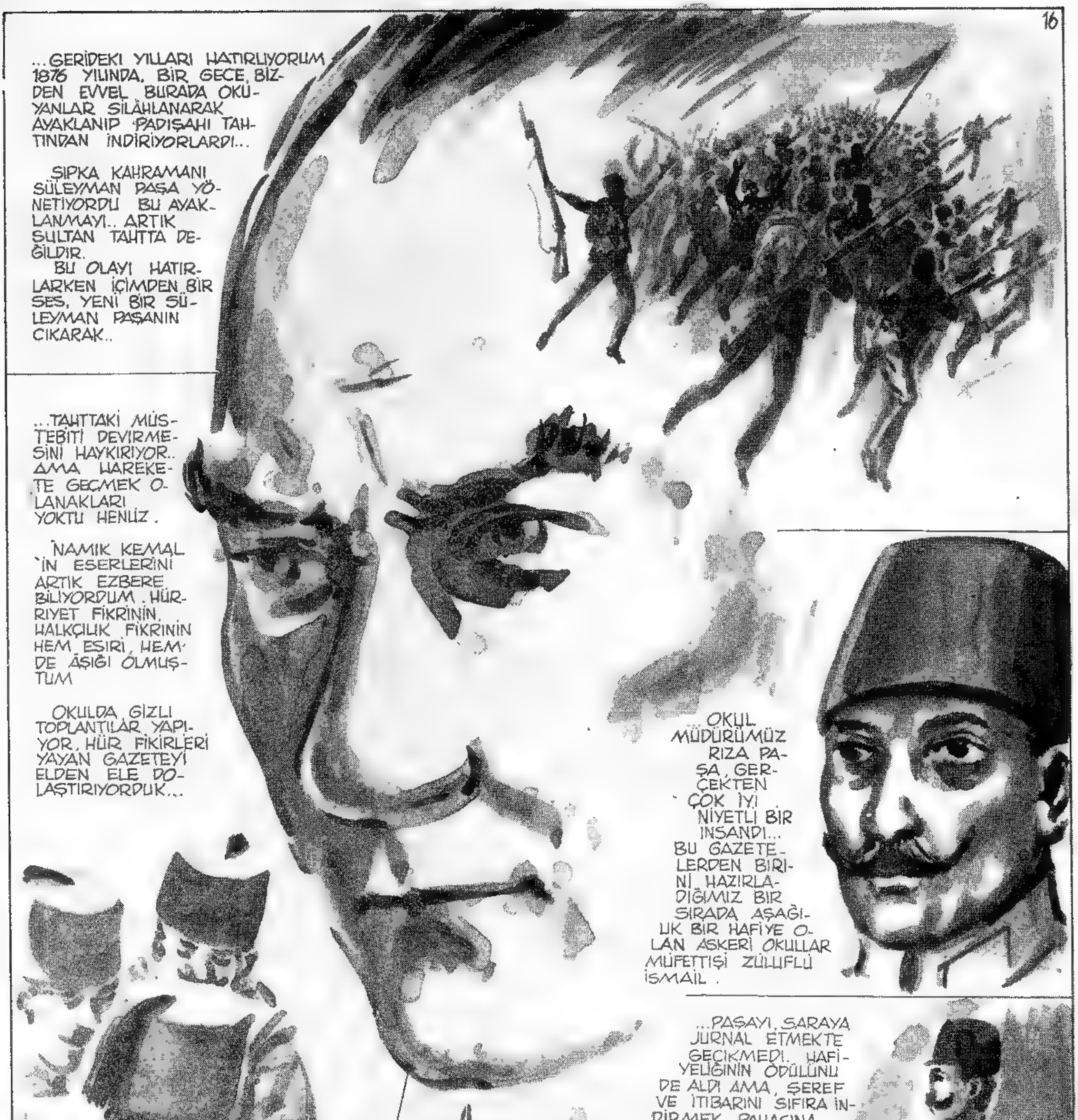
...GERİDEKİ YILLARI HATIRLIYORUM 1876 YILINDA, BİR GECE, BİZDEN EVVEL BURADA OKUYANLAR SİLÂHLANARAK AYAKLANIP PADIŞAHI TAHTINDAN İNDİRİYORLARDI...
ŞIPKA KAHRAMANI SÜLEYMAN PAŞA YÖNETİYORDU BU AYAKLANMAYI.. ARTIK SULTAN TAHTTA DEĞİLDİR.
BU OLAYI HATIRLARKEN İÇİMDEN BİR SES, YENİ BİR SÜLEYMAN PAŞANIN ÇIKARAK..
...TAHTTAKİ MÜSTEBİTİ DEVİRMESİNİ HAYKIRIYOR.. AMA HAREKETE GEÇMEK OLANAKLARI YOKTU HENÜZ.
NAMIK KEMAL'İN ESERLERİNİ ARTIK EZBERE BİLİYORDUM. HÜRRİYET FİKRİNİN, HALKÇILIK FİKRİNİN HEM ESİRİ, HEM DE ÂŞIĞI OLMUŞTUM
OKULDA GİZLİ TOPLANTILAR YAPIYOR, HÜR FİKİRLERİ YAYAN GAZETEYİ ELDEN ELE DOLAŞTIRIYORDUK...
...OKUL MÜDÜRÜMÜZ RIZA PAŞA, GERÇEKTEN ÇOK İYİ NİYETLİ BİR İNSANDI... BU GAZETELERDEN BİRİNİ HAZIRLADIĞIMIZ BİR SIRADA AŞAĞILIK BİR HAFİYE OLAN ASKERİ OKULLAR MÜFETTİŞİ ZÜLUFLU İSMAİL.
...PAŞAYI, SARAYA JURNAL ETMEKTE GECİKMEDİ. HAFİYELİĞİNİN ÖDÜLÜNÜ DE ALDI AMA, ŞEREF VE İTİBARINI SIFIRA İNDİRMEK PAHASINA.
BASILDIK VE YAKALANDIK.
ARTIK, NE ASKERLİĞİN ŞAN VE ŞEREFİ, NE VATANIN İMDADINA KOŞABİLMEK OLANAĞI YOKTU.. ARTIK ZİNCİRE VURULACAK, ZİNDANLARA ATILACAK VE BELKİ DE
..KURŞUNA DİZİLECEKTİK..
..PAŞA, İŞİ ÖRTBAS ETTİ..
SORUŞTURMA UZUN SÜRDÜ AMA, SARAY, BU İŞTE BİR ŞEY ELDE EDEMEDİ.

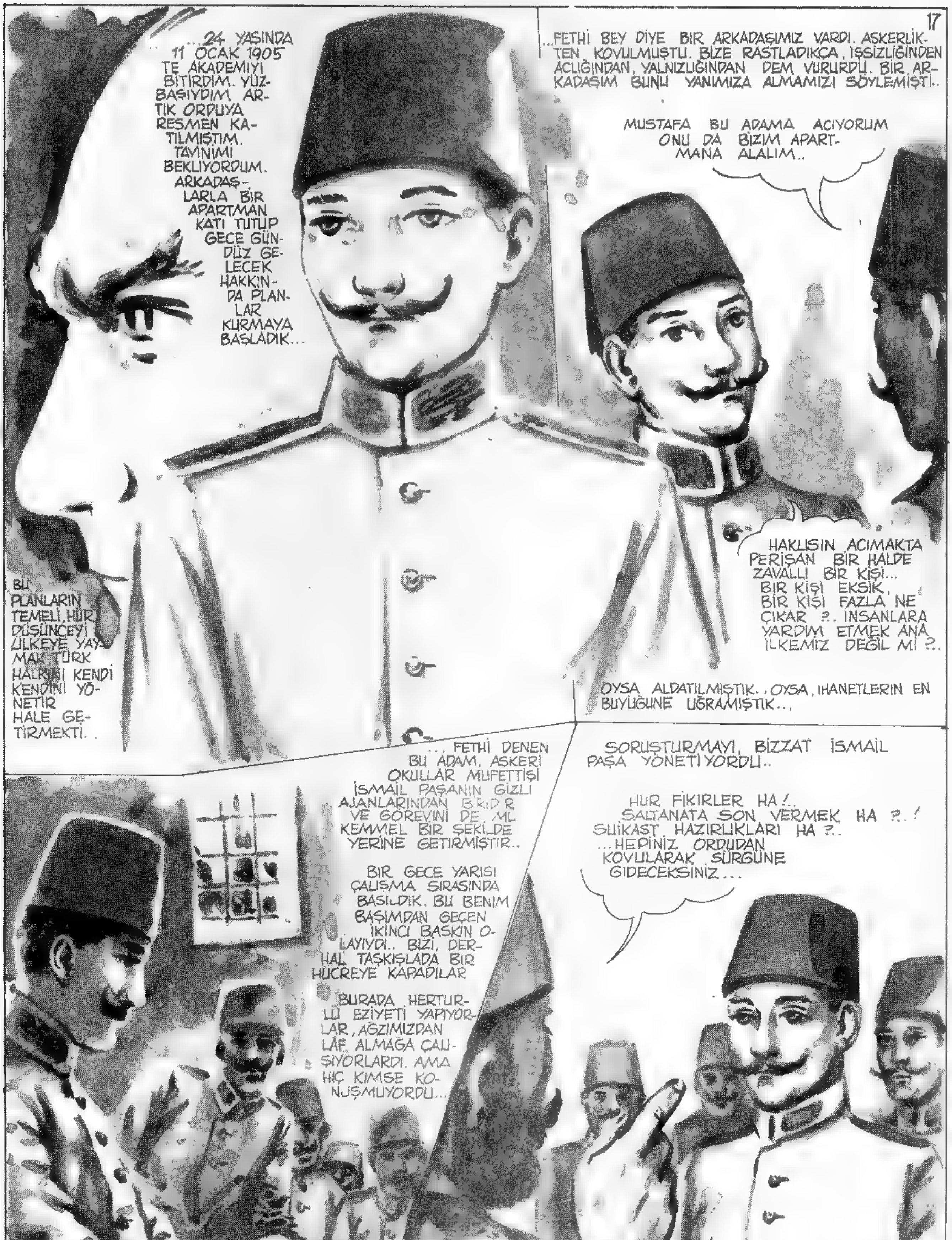
...24 YAŞINDA 11 OCAK 1905 TE AKADEMİYİ BİTİRDİM. YÜZBAŞIYDIM ARTIK ORDUYA RESMEN KATILMIŞTIM. TAYİNİMİ BEKLİYORDUM. ARKADAŞLARLA BİR APARTMAN KATI TUTUP GECE GÜNDÜZ GELECEK HAKKINDA PLANLAR KURMAYA BAŞLADIK...
BU PLANLARIN TEMELİ, HÜR DÜŞÜNCEYİ ÜLKEYE YAYMAK TÜRK HALKINI KENDİ KENDİNİ YÖNETİR HALE GETİRMEKTİ..
...FETHİ BEY DİYE BİR ARKADAŞIMIZ VARDI. ASKERLİKTEN KOVULMUŞTU. BİZE RASTLADIKÇA, İŞSİZLİĞİNDEN ACLIĞINDAN, YALNIZLIĞINDAN DEM VURURDU. BİR ARKADAŞIM BUNU YANIMIZA ALMAMIZI SÖYLEMİŞTİ..
MUSTAFA BU ADAMA ACIYORUM ONU DA BİZİM APARTMANA ALALIM..
HAKLISIN ACIMAKTA PERİŞAN BİR HALDE ZAVALLI BİR KİŞİ... BİR KİŞİ EKSİK, BİR KİŞİ FAZLA NE ÇIKAR ?. İNSANLARA YARDIM ETMEK ANA İLKEMİZ DEĞİL Mİ ?..
OYSA ALDATILMIŞTIK.. OYSA, İHANETLERİN EN BÜYÜĞÜNE UĞRAMIŞTIK...
... FETHİ DENEN BU ADAM, ASKERİ OKULLAR MÜFETTİŞİ İSMAİL PAŞANIN GİZLİ AJANLARINDAN BİRİDİR VE GÖREVİNİ DE MÜKEMMEL BİR ŞEKİLDE YERİNE GETİRMİŞTİR..
BİR GECE YARISI ÇALIŞMA SIRASINDA BASILDIK. BU BENİM BAŞIMDAN GEÇEN İKİNCİ BASKIN OLAYIYDI.. BİZİ, DERHAL TAŞKIŞLADA BİR HÜCREYE KAPADILAR
BURADA HERTÜRLÜ EZİYETİ YAPIYORLAR, AĞZIMIZDAN LÂF ALMAĞA ÇALIŞIYORLARDI. AMA HİÇ KİMSE KONUŞMUYORDU...
SORUŞTURMAYI, BİZZAT İSMAİL PAŞA YÖNETİYORDU..
HÜR FİKİRLER HA !.. SALTANATA SON VERMEK HA ?.! SUİKAST HAZIRLIKLARI HA ?.. ...HEPİNİZ ORDUDAN KOVULARAK SÜRGÜNE GİDECEKSİNİZ...

BIR SURE SON-
RA SULTAN AB-
SUIKAST HA-
ORTAYA CIKTI.
NULAR ÜZE-
RINDE NEDEN-
SE FAZLA DU-
ARTIK SUPHE-
NA KARISMIS-
SURGUNDUM.
OGLU
GOR
ZUSU
MAALESEF
YERINE GEL-
MIYECEKTI...
KAGIT OLDUGU
DU MERKEZI

BIR KÂBUS GIBI YAŞIYOR, KABIMIZA SIĞAMIYOR. HIÇ BIR IŞ VERILMEDIĞI IÇIN DE AVARE AVARE DOLAŞIYORDUK..
BU DAHA NE KADAR BÖYLE GIDECEK MUSTAFA ?.. BU SÜRGÜN HAYATININ SONU GELMIYECEK MI ?..
BIR YOLUNU BULUP HAREKÂTA KARIŞMALIYIZ... KUMANDANLARIN BAKIŞLARINI, GIZLI TOPLANTILARDA BEĞENMIYORUM MÜFIT...
BIR GUN
VE BIR GÜN 30 ALAY HAREKÂTA GEÇTI. YANI BENIM VE MÜFIT'IN BAĞLI OLDUĞUMUZ ALAY... HERKESTE BIR TELAŞ VARDI.
... BU ORDUNUN IÇINDE, BIZIM VE ULUSUMUZUN NAMUSUNA LEKE SÜRENLER VAR.
...DERHAL ALAY KUMANDANINA KOŞTUM..
KUMANDANIM..! ALAYIMIZ HAREKETE GEÇIYOR. BANA HIÇ BIR GÖREV VEREN YOK... BUNUN SEBEBI NEDIR ?..
YÜZBAŞI BURAYA, HANGI KOŞULLAR ALTINDA GELDIĞINIZI BILIYORSUNUZ. ÜSTELIK SIZ KURMAYSINIZ BUNLAR ÇOK ÇETIN IŞLERDIR. ŞAMDA KALMANIZ DAHA DOĞRU OLACAK... MAAŞINIZ DA NORMAL ÖDENECEK..

BENI ALACAĞIM PARA İLE OYALAMAĞA ÇALIŞAN YURT SEV- NDEN YOKSUN ADAMI GÖZÜM HİÇ TUTMAMIŞTI... BIR ŞEYLER DÖNDÜĞÜ R GERÇEKTI...
SON DERECE ÜZGÜN DURUMU MÜFİT'E ANLATTIM...
MÜFİT, DERHAL ORDU KUMANDANINA BAŞ VURALIM...
DEMEK HAREKÂTA KATILMAK İSTİYORSUNUZ ?. DEMEK ALAY KUMANDANINIZIN EMİRLERİNİ, SÖZLERİNİ BEĞENMEDİNİZ ? BÖYLE BIR KÜSTAHLIĞA MESLEK HAYATIMDA İLK KEZ RASTLIYORUM.
BU KÜSTAHLIĞINIZIN HESABINI SORMADAN DERHAL BURADAN ÇIKIP GIDINIZ EFENDİLER..
DUYMADINIZ MI ? DERHAL DEDİM. DERHAAAL !
BİZ ÜLKEYE ŞEREFLE HİZMET EDEBİLMEK İÇİN BU MESLEĞE GİRDİK KUMANDANIM OTURDUĞUMUZ YERDE MAAŞ ALMAK İÇİN DEĞİL KÜSTAHLIĞA GELİNCE BU SIFATA KİMİN LAYIK OLDUĞUNU ZAMAN GÖSTERECEKTIR
TAMAM GİDELİM MUSTAFA
...KARARIM KESİNDİ DERHAL ATLARA ATLADIK...
BİZ DE ONLARLA BİRLİKTE GİDECEĞİZ MÜFİT !

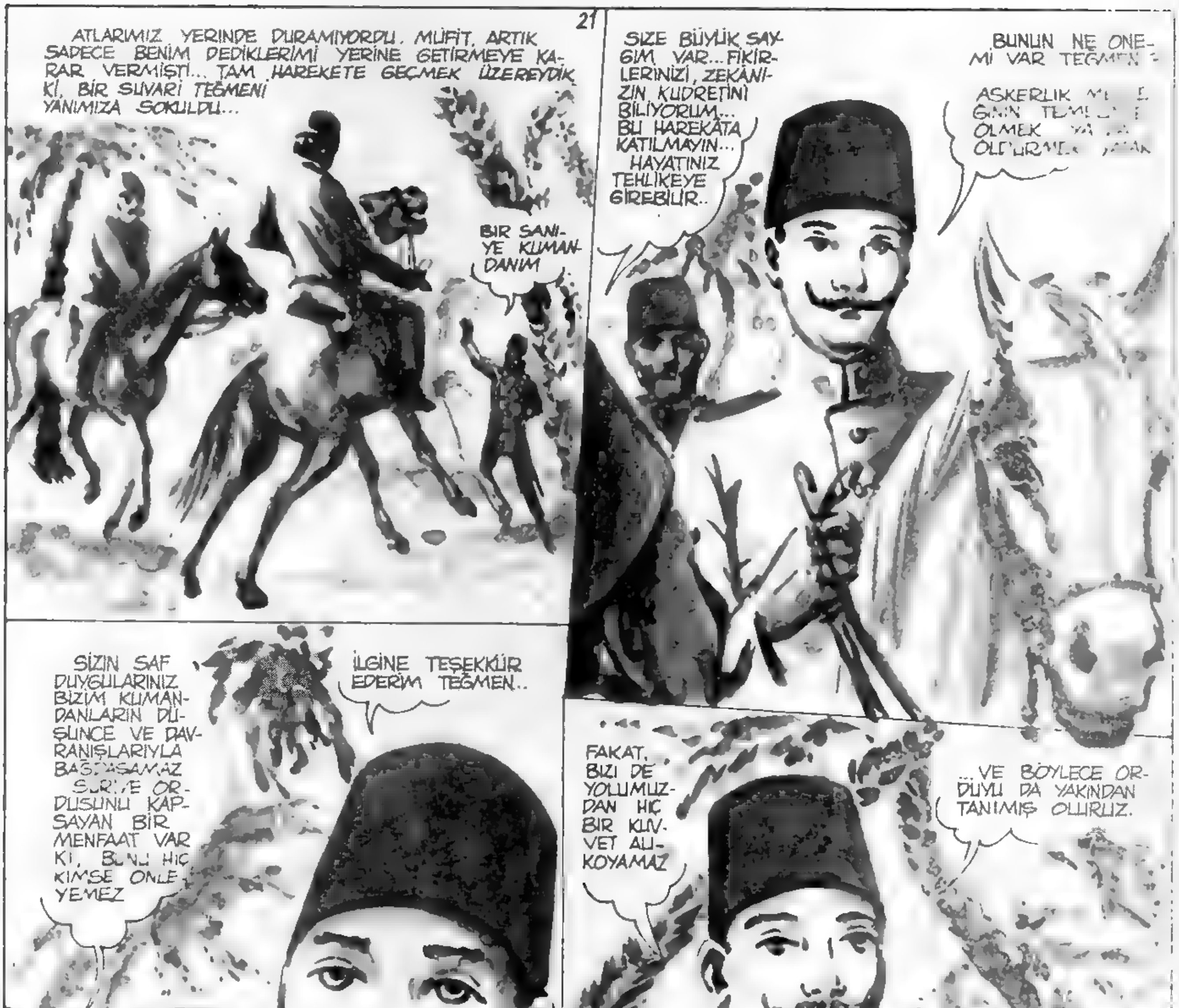
ATLARIMIZ YERİNDE DURAMIYORDU. MÜFİT, ARTIK SADECE BENİM DEDİKLERİMİ YERİNE GETİRMEYE KARAR VERMİŞTİ... TAM HAREKETE GEÇMEK ÜZEREYDİK Kİ, BİR SUVARİ TEĞMENİ YANIMIZA SOKULDU...
BİR SANİYE KUMANDANIM
SİZE BÜYÜK SAYGIM VAR... FİKİRLERİNİZİ, ZEKÂNIZIN KUDRETİNİ BİLİYORUM... BU HAREKÂTA KATILMAYIN... HAYATINIZ TEHLİKEYE GİREBİLİR..
BUNUN NE ÖNEMİ VAR TEĞMEN
ASKERLIK
SİZİN SAF DUYGULARINIZ BİZİM KUMANDANLARIN DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞLARIYLA BAĞDAŞAMAZ
SURİYE ORDUSUNU KAPSAYAN BİR MENFAAT VAR Kİ, BUNU HİÇ KİMSE ÖNLEYEMEZ
İLGİNE TEŞEKKÜR EDERİM TEĞMEN..
FAKAT, BIZI DE YOLUMUZDAN HIÇ BIR KUVVET ALIKOYAMAZ
...VE BÖYLECE ORDUYU DA YAKINDAN TANIMIŞ OLURUZ.
SİZ, YAĞMAYA TALANA ENGEL OLACAK DÜRÜSTLÜKTESINIZ.. ÖLDÜRÜRLER SIZI

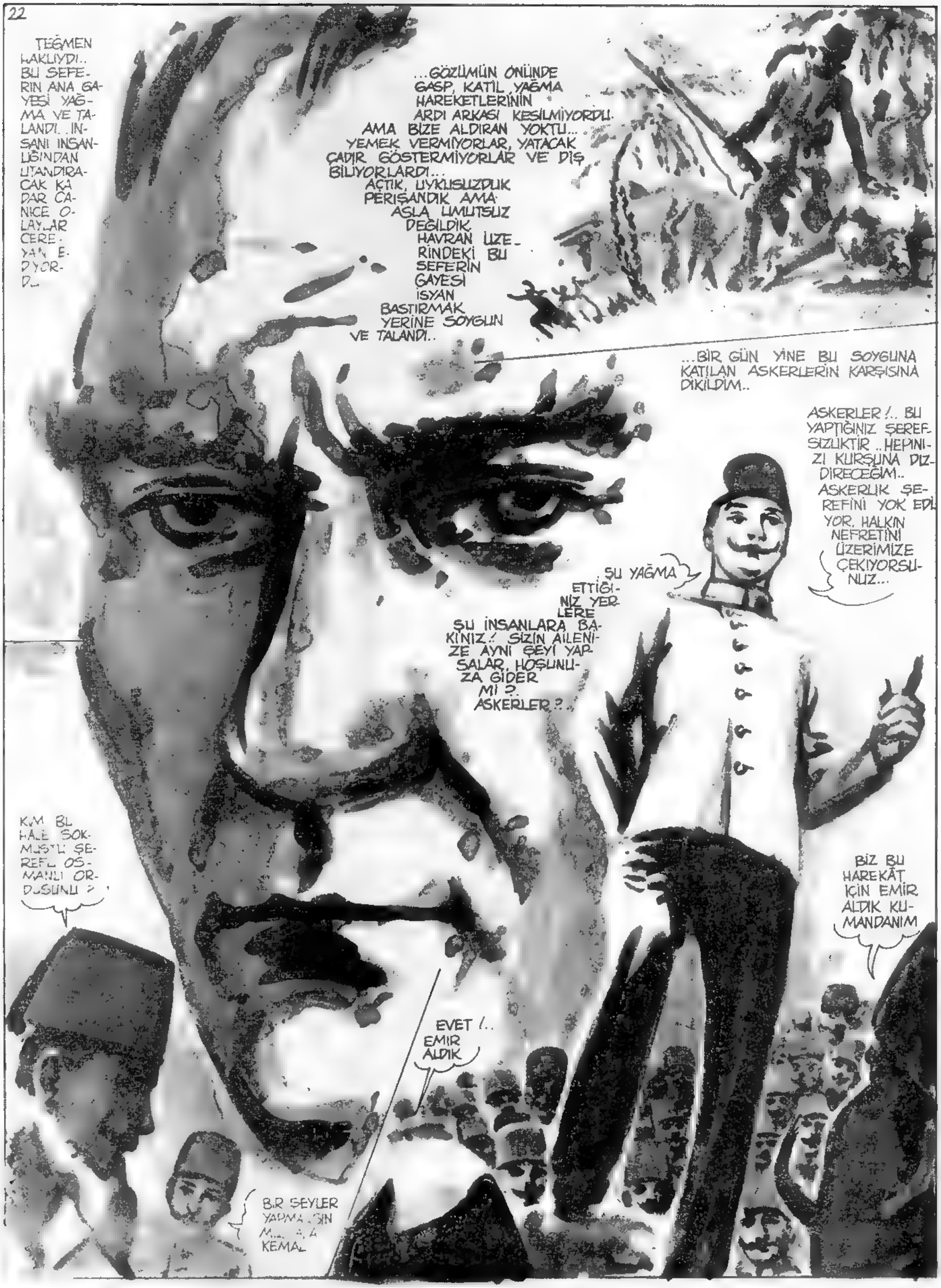
TEĞMEN HAKLIYDI.. BU SEFERİN ANA GAYESİ YAĞMA VE TALANDI.. İNSANI İNSANLIĞINDAN UTANDIRACAK KADAR CANİCE OLAYLAR CEREYAN EDİYORDU..
...GÖZÜMÜN ÖNÜNDE GASP, KATİL, YAĞMA HAREKETLERİNİN ARDI ARKASI KESİLMİYORDU.
AMA BİZE ALDIRAN YOKTU... YEMEK VERMİYORLAR, YATACAK ÇADIR GÖSTERMİYORLAR VE DİŞ BİLİYORLARDI...
AÇTIK, UYKUSUZDUK PERİŞANDIK AMA ASLA UMUTSUZ DEĞİLDİK. HAVRAN ÜZERİNDEKİ BU SEFERİN GAYESİ İSYAN BASTIRMAK YERİNE SOYGUN VE TALANDI..
...BİR GÜN YİNE BU SOYGUNA KATILAN ASKERLERİN KARŞISINA DİKİLDİM..
ASKERLER !.. BU YAPTIĞINIZ ŞEREFSİZLİKTİR .. HEPİNİZİ KURŞUNA DİZDİRECEĞİM.. ASKERLİK ŞEREFİNİ YOK EDİYOR. HALKIN NEFRETİNİ ÜZERİMİZE ÇEKİYORSUNUZ...
ŞU YAĞMA ETTİĞİNİZ YERLERE ŞU İNSANLARA BAKINIZ ! SİZİN AİLENİZE AYNI ŞEYİ YAPSALAR, HOŞUNUZA GİDER Mİ ?. ASKERLER ?..
KİM BU HALE SOKMUŞTU ŞEREFLİ OSMANLI ORDUSUNU ?
BİZ BU HAREKÂT İÇİN EMİR ALDIK KUMANDANIM
EVET !.. EMİR ALDIK
BİR ŞEYLER YAPMALISIN MUSTAFA KEMAL

EMİR MI ALDINIZ ?
HİÇ BİR ŞEREFLİ TÜRK SUBAYI BÖYLE BİR EMİR VEREMEZ... BU VAHŞETİ DURDURACAĞIM.
ÖNLEMEK İSTEDİĞİM BU KAHROLACAK HAREKET DEVAM EDERKEN, BİR GECE, HER NASILSA ELDE ETTİĞİM ÇADIRIN ÇEVRESİ GÖZÜ DÖNMÜŞLER TARAFINDAN SARILIVERDİ
DERHAL SİLAHIMA SARILIP DIŞARI FIRLADIM...
AH VAHŞİ YABANİLER
NE İSTİYORSUNUZ ?
OSMANLI HÜKÜMETİ ADINA ÇEVRİLEN BU PARALARA GÖZ YUMMAMI MI ?
ELİNİ TETİĞE SÜRENİ CANSIZ YERE SERERİM DEFOLUN BURADAN
!..
...SOYGUNA KATILANLARDAN BİRİ, BİR SABAH ERKEN SAATLERDE ELİNDE BİR MİKTAR ALTINLA ÇIKAGELDİ...
YÜZBAŞIM ! BUNU KUMANDAN GÖNDERDİ SİZİN HAKKINIZ, SİZİN HİSSENİZMİŞ
NE ?
BU ALTINLARI DA ALDIĞIN YERE GÖTÜR PARANIN KÖLESİ DEĞİLİZ BİZ
GIT KUMAN-
BİZ İNSANLIĞIN ŞEREF VE HAYSİYETİN KÖLESİYİZ BUNU DA BÖYLE SÖYLE !

..BIR GÜN, ŞAM'DA, HAMIDIYE ÇARŞISINDA, ARKADAŞIM ..IFIT'LE DOLAŞIRKEN MÜRETTEP KUVVET KUMANDANI LÜTFİ BEY'LE KARŞILAŞTIK..
LÜTFİ BEY... ALDIĞIMIZ DERS BIZIM İNANÇLARIMIZI, GELECEĞE OLAN İMANIMIZI DAHA DA KUVVETLENDİRMİŞTİR.
GÜNÜN ADAMI DEĞİL GELECEĞİN ADAMI OLACAĞIZ... İNANMAK, KENDİMİZE İTİMAT ETMEK VE YILMADAN ÇALIŞMAMIZ GEREKİYOR..
EVET!
SENIN GÖRÜŞÜN NEDİR?
BİR ARA
ŞU KÜÇÜK DÜKKÂNIN KAPISINDA DURAN BABACAN İHTİYAR
BAKIŞLARI BIR ŞEYLER SÖYLER GIBİ. DÜKKÂNA GİRİP, ONUNLA
KÜLTÜRLÜ BIR İNSAN, BELLİ
...BURADA, İLGİNÇ KITAPLAR VAR DEVRİME, SOSYALİZME, FELSEFEYE VE TIBBA AİT.. BUNLARLA MEŞGUL OLUYORSUNUZ GALİBA?
BUNU SAKLIYACAK DEĞİLİM EFENDİLER..
BEN HÜRRİYETÇİYİM.. ADIM MUSTAFA'DIR TIBBİYEDE OKURKEN FİKİRLERİMDEN DOLAYI OKUL-

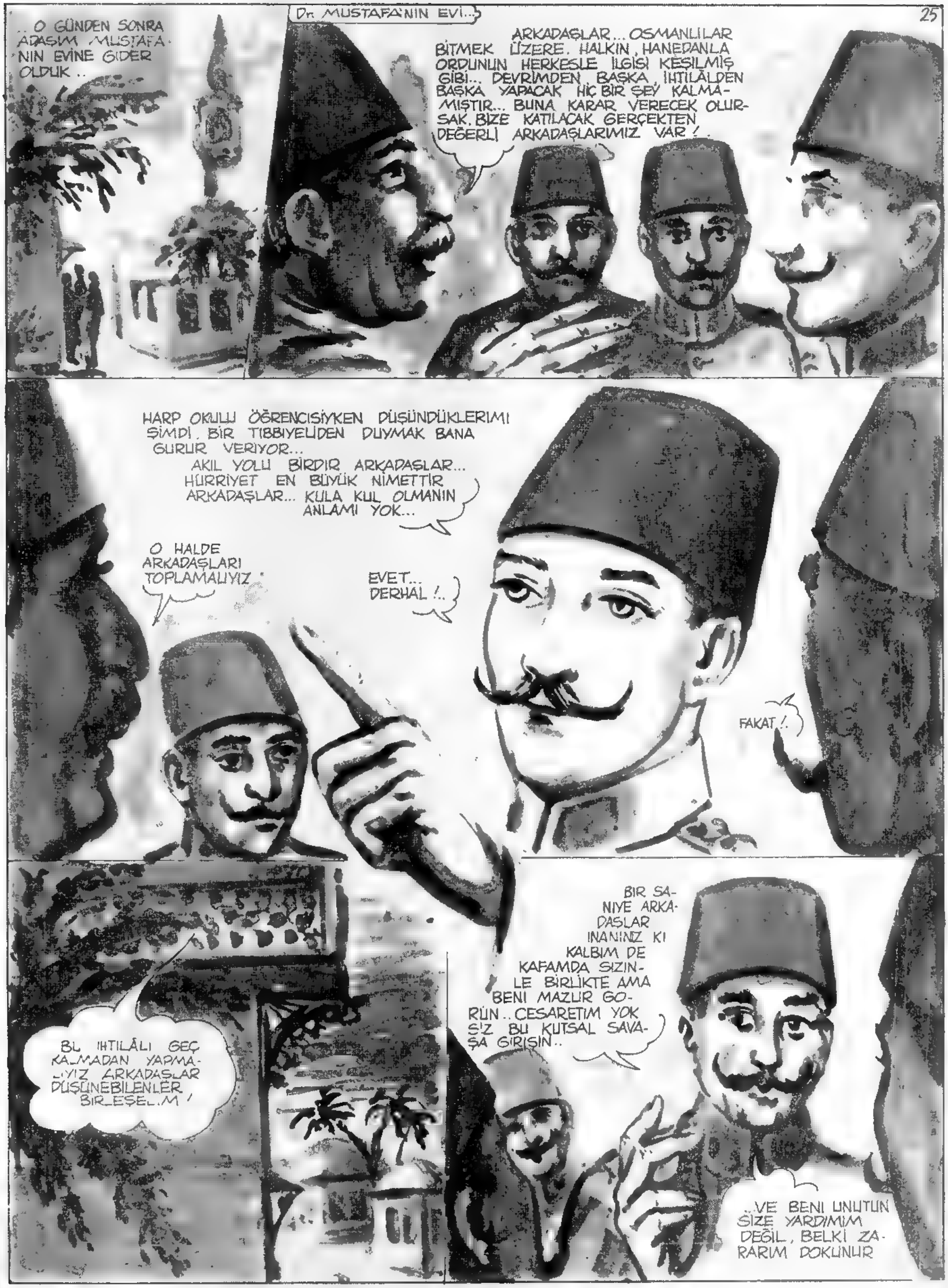

..O GÜNDEN SONRA ADAŞIM MUSTAFA NIN EVİNE GİDER OLDUK..
Dr. MUSTAFA'NIN EVİ..
ARKADAŞLAR... OSMANLILAR BİTMEK ÜZERE. HALKIN, HANEDANLA ORDUNUN HERKESLE İLGİSİ KESİLMİŞ GİBİ... DEVRİMDEN BAŞKA, İHTİLÂLDEN BAŞKA YAPACAK HİÇ BİR ŞEY KALMAMIŞTIR... BUNA KARAR VERECEK OLURSAK, BİZE KATILACAK GERÇEKTEN DEĞERLİ ARKADAŞLARIMIZ VAR!
HARP OKULU ÖĞRENCİSİYKEN DÜŞÜNDÜKLERİMİ ŞİMDİ, BİR TIBBIYELİDEN DUYMAK BANA GURUR VERİYOR... AKIL YOLU BİRDİR ARKADAŞLAR... HÜRRİYET EN BÜYÜK NİMETTİR ARKADAŞLAR... KULA KUL OLMANIN ANLAMI YOK...
O HALDE ARKADAŞLARI TOPLAMALIYIZ
EVET... DERHAL!..
FAKAT!..
BU İHTİLÂLİ GEÇ KALMADAN YAPMALIYIZ ARKADAŞLAR DÜŞÜNEBİLENLER BİRLEŞELİM!
BİR SANİYE ARKADAŞLAR İNANINIZ Kİ KALBİM DE KAFAMDA SİZİNLE BİRLİKTE AMA BENİ MAZUR GÖRÜN..CESARETİM YOK SİZ BU KUTSAL SAVAŞA GİRİŞİN..
..VE BENİ UNUTUN SİZE YARDIMIM DEĞİL, BELKİ ZARARIM DOKUNUR

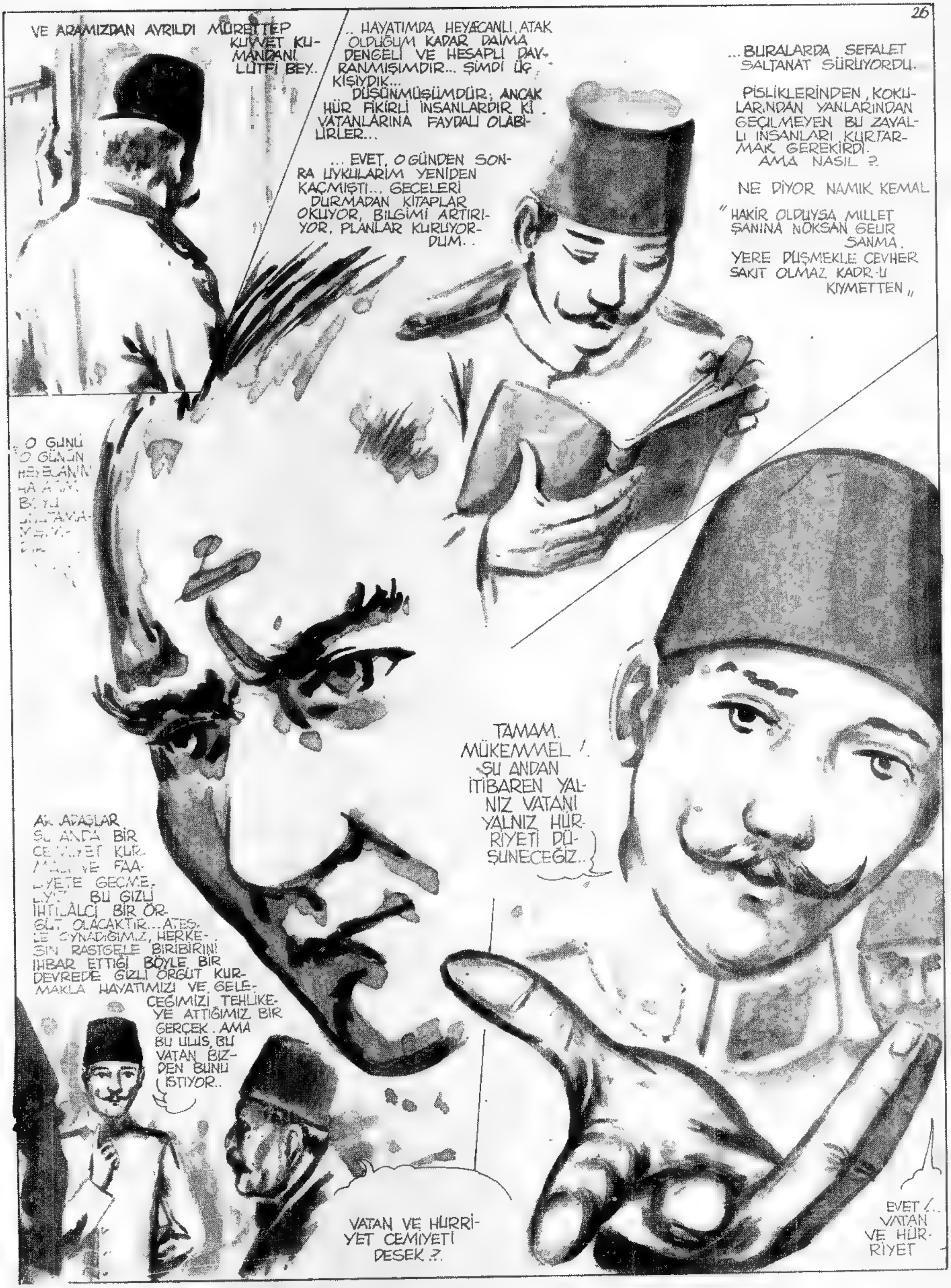
VE ARAMIZDAN AYRILDI MÜRETTEP KUVVET KUMANDANI LÜTFİ BEY..
.. HAYATIMDA HEYECANLI, ATAK OLDUĞUM KADAR DAİMA DENGELİ VE HESAPLI DAVRANMIŞIMDIR... ŞİMDİ ÜÇ KİŞİYDİK...
DÜŞÜNMÜŞÜMDÜR; ANCAK HÜR FİKİRLİ İNSANLARDIR Kİ VATANLARINA FAYDALI OLABİLİRLER...
... EVET, O GÜNDEN SONRA UYKULARIM YENİDEN KAÇMIŞTI... GECELERİ DURMADAN KİTAPLAR OKUYOR, BİLGİMİ ARTIRIYOR, PLANLAR KURUYORDUM..
... BURALARDA SEFALET SALTANAT SÜRÜYORDU.
PİSLİKLERİNDEN, KOKULARINDAN YANLARINDAN GEÇİLMEYEN BU ZAVALLI İNSANLARI KURTARMAK GEREKİRDİ.
AMA NASIL ?
NE DİYOR NAMIK KEMAL
"HAKİR OLDUYSA MİLLET ŞANINA NOKSAN GELİR SANMA.
YERE DÜŞMEKLE CEVHER SAKIT OLMAZ KADR-İ KIYMETTEN"
O GÜNÜ
TAMAM. MÜKEMMEL !. ŞU ANDAN İTİBAREN YALNIZ VATANI YALNIZ HÜRRİYETİ DÜŞÜNECEĞİZ..
ŞU ANDA BİR CEMİYET KURMALI VE FAALİYETE GEÇMELİYİZ BU GİZLİ İHTİLALCİ BİR ÖRGÜT OLACAKTIR... ATEŞLE OYNADIĞIMIZ, HERKESİN RASTGELE BİRİBİRİNİ İHBAR ETTİĞİ BÖYLE BİR DEVREDE GİZLİ ÖRGÜT KURMAKLA HAYATIMIZI VE GELECEĞİMİZİ TEHLİKEYE ATTIĞIMIZ BİR GERÇEK. AMA BU ULUS, BU VATAN BİZDEN BUNU İSTİYOR..
VATAN VE HÜRRİYET CEMİYETİ DESEK ?.
EVET !.. VATAN VE HÜRRİYET

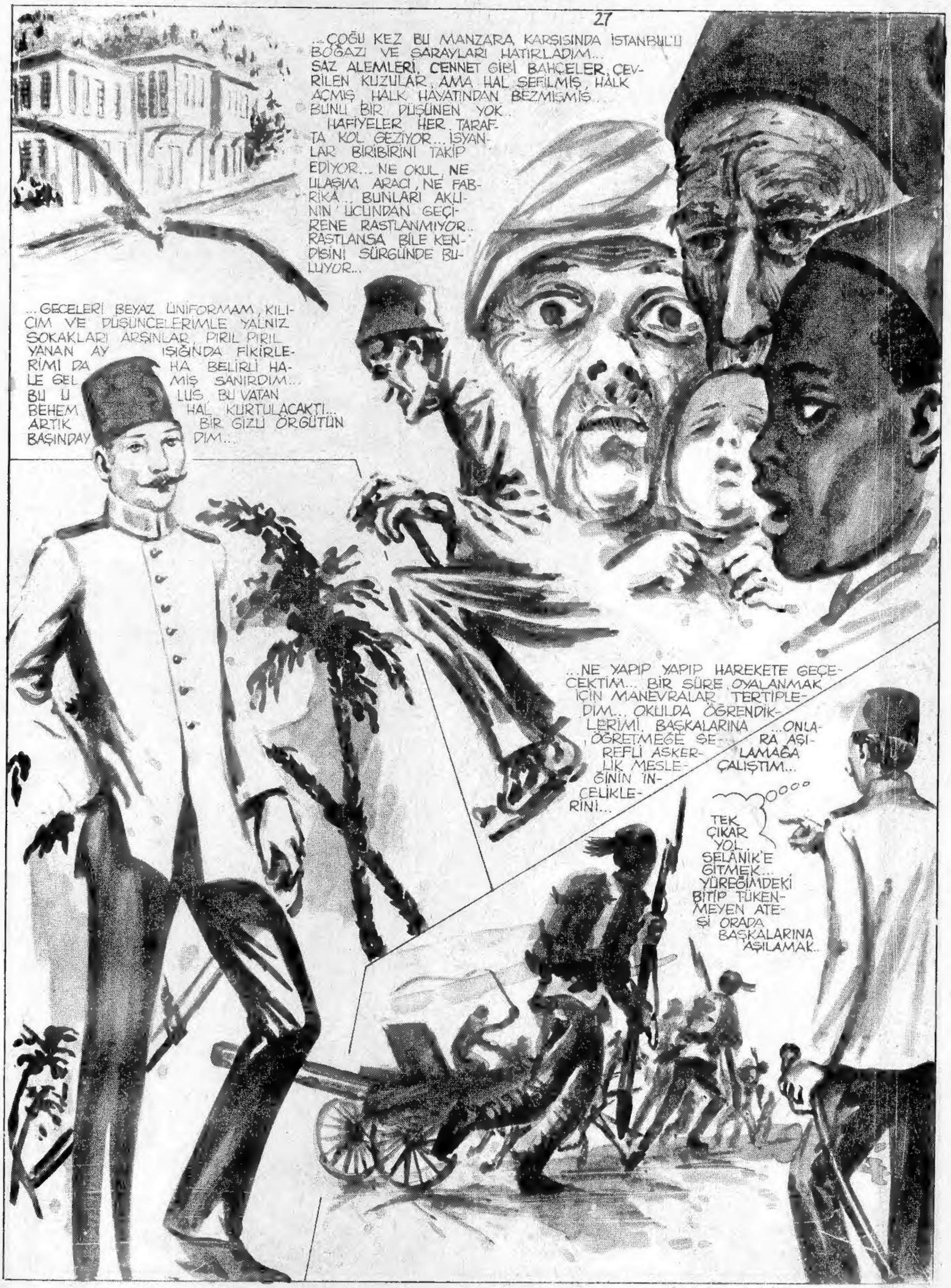
...ÇOĞU KEZ BU MANZARA KARŞISINDA İSTANBUL'U BOĞAZI VE SARAYLARI HATIRLADIM... SAZ ALEMLERİ, CENNET GİBİ BAHÇELER, ÇEVRİLEN KUZULAR, AMA HAL SEFİLMİŞ, HALK AÇMIŞ, HALK HAYATINDAN BEZMİŞMİŞ... BUNU BİR DÜŞÜNEN YOK...
HAFİYELER HER TARAFTA KOL GEZİYOR... İSYANLAR BİRİBİRİNİ TAKİP EDİYOR... NE OKUL, NE ULAŞIM ARACI, NE FABRİKA... BUNLARI AKLININ UCUNDAN GEÇİRENE RASTLANMIYOR.. RASTLANSA BİLE KENDİSİNİ SÜRGÜNDE BULUYOR...
...GECELERİ BEYAZ ÜNİFORMAM, KILICIM VE DÜŞÜNCELERİMLE YALNIZ SOKAKLARI ARŞINLAR, PIRIL PIRIL YANAN AY IŞIĞINDA FİKİRLERİMİ DAHA BELİRLİ HALE GELMİŞ SANIRDIM... BU ULUS, BU VATAN BEHEMHAL KURTULACAKTI... ARTIK BİR GİZLİ ÖRGÜTÜN BAŞINDAYDIM...
...NE YAPIP YAPIP HAREKETE GEÇECEKTİM... BİR SÜRE OYALANMAK İÇİN MANEVRALAR TERTİPLEDİM... OKULDA ÖĞRENDİKLERİMİ, BAŞKALARINA ÖĞRETMEĞE ŞEREFLİ ASKERLİK MESLEĞİNİN İNCELİKLERİNİ...
...ONLARA AŞILAMAĞA ÇALIŞTIM...
TEK ÇIKAR YOL... SELANİK'E GİTMEK... YÜREĞİMDEKİ BİTİP TÜKENMEYEN ATEŞİ ORADA BAŞKALARINA AŞILAMAK..

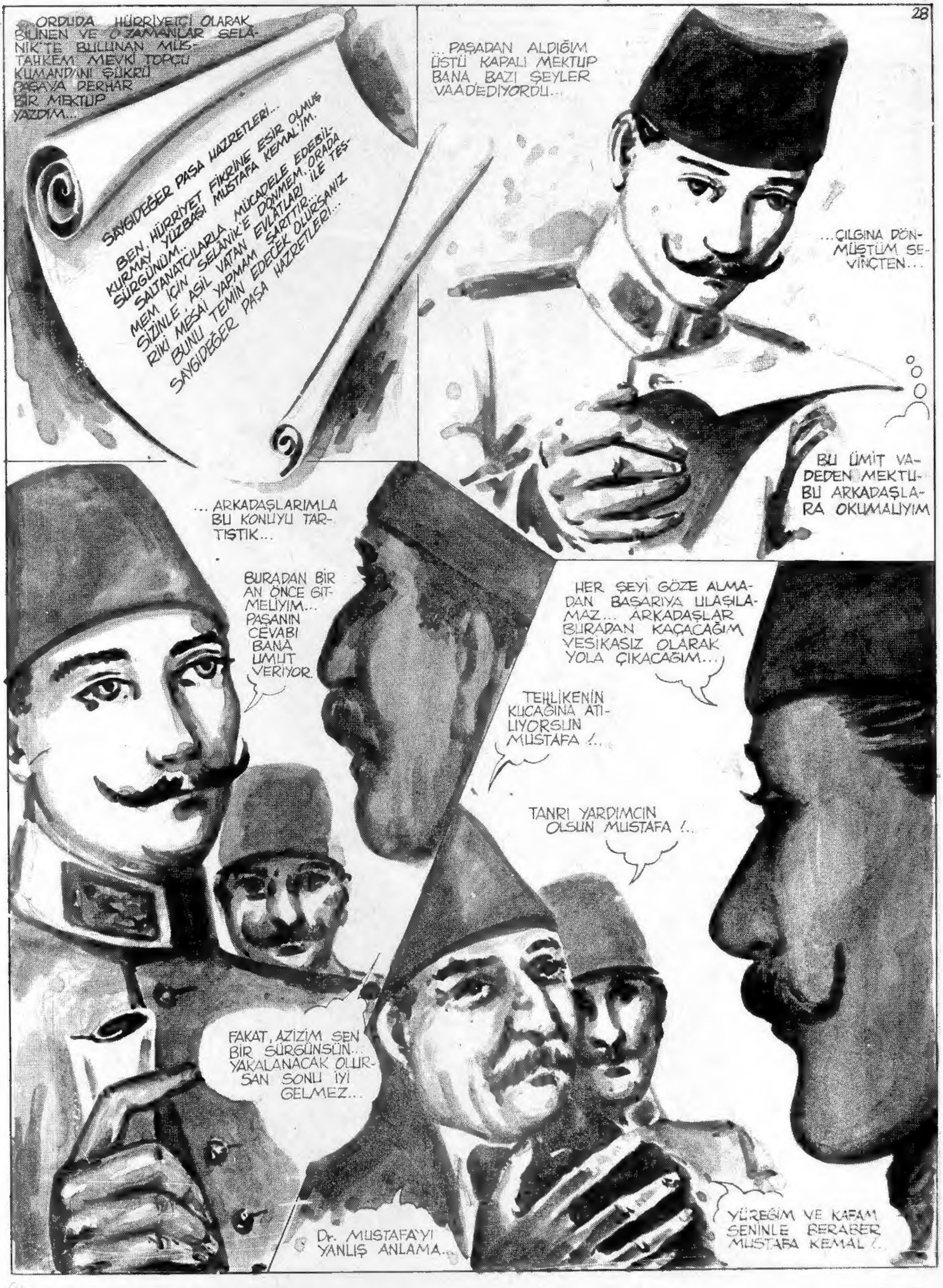
...ORDUDA HÜRRİYETÇİ OLARAK BİLİNEN VE O ZAMANLAR SELANİK'TE BULUNAN MÜSTAHKEM MEVKİ TOPÇU KUMANDANI ŞÜKRÜ PAŞAYA DERHAL BİR MEKTUP YAZDIM...
SAYGIDEĞER PAŞA HAZRETLERİ...
BEN, HÜRRİYET FİKRİNE ESİR OLMUŞ KURMAY YÜZBAŞI MUSTAFA KEMAL'İM. SÜRGÜNÜM... SALTANATÇILARLA MÜCADELE EDEBİLMEM İÇİN SELANİK'E DÖNMEM, ORADA SİZİNLE, ASİL VATAN EVLATLARI İLE TESRİKİ MESAİ YAPMAM ŞARTTIR... BUNU TEMİN EDECEK OLURSANIZ
SAYGIDEĞER PAŞA HAZRETLERİ...
...PAŞADAN ALDIĞIM ÜSTÜ KAPALI MEKTUP BANA BAZI ŞEYLER VAADEDİYORDU...
...ÇILGINA DÖNMÜŞTÜM SEVİNÇTEN...
BU ÜMİT VADEDEN MEKTUBU ARKADAŞLARA OKUMALIYIM
...ARKADAŞLARIMLA BU KONUYU TARTIŞTIK...
BURADAN BİR AN ÖNCE GİTMELİYİM... PAŞANIN CEVABI BANA UMUT VERİYOR.
HER ŞEYİ GÖZE ALMADAN BAŞARIYA ULAŞILAMAZ... ARKADAŞLAR BURADAN KAÇACAĞIM VESİKASIZ OLARAK YOLA ÇIKACAĞIM...
TEHLİKENİN KUCAĞINA ATILIYORSUN MUSTAFA !...
TANRI YARDIMCIN OLSUN MUSTAFA !...
FAKAT, AZİZİM SEN BİR SÜRGÜNSÜN... YAKALANACAK OLURSAN SONU İYİ GELMEZ...
Dr. MUSTAFA'YI YANLIŞ ANLAMA...
YÜREĞİM VE KAFAM SENİNLE BERABER MUSTAFA KEMAL !...

...YİNE DE BİRŞEYLER SÖYLİYEMİYORUM... YAKALANDIĞIN ANDA MEMLEKET SENİ, DAHA TANIYAMADAN, BU ULUS ÇOK BÜYÜK BİR EVLÂDINDAN YOKSUN KALACAK...
ALLAHAISMARLADIK !..
...TARTIŞMANIN YERSIZ OLDUĞU KANISINA VARARAK, DOĞRU YAFA'YA GİTTİM !..
... BURADA KIYAFET DEĞİŞTİREREK BİR YABANCI VAPURUNA ATLADIM.. PİRE'DEN SELÂNİK'E GEÇTİM...
...BAZI DOSTLARIN YARDIMLARI İLE POLİSİ DE GÜMRÜKÇÜLERİ DE ATLATIP...
...YOL BOYUNCA HAYALLERİM DÜŞÜNCELERİMİ SÜSLÜYORDU. HÜR BİR MİLLETİN, BAYRAKLAR ELLERİNDE BAYRAM YAPTIĞINI GÖRÜR GİBİ OLDUM...
ANNEMLE KUCAKLAŞTIK.
SELÂNİK
...DOĞRUCA ÇOCUKLUĞUMUN GEÇTİĞİ EVE KOŞTUM... AHMET SUBAŞI MAHALESİNDEKİ PENBE EVE...
ANNE !..
MUSTAFA !.. NEDEN SUBAY ELBİSENLE DEĞİLSİN ?.. NİÇİN BURAYA GELECEĞİNİ DAHA EVVEL BİLDİRMEDİN ? YOKSA İZİNSİZ MİSİN ?..
EVET ANNE..

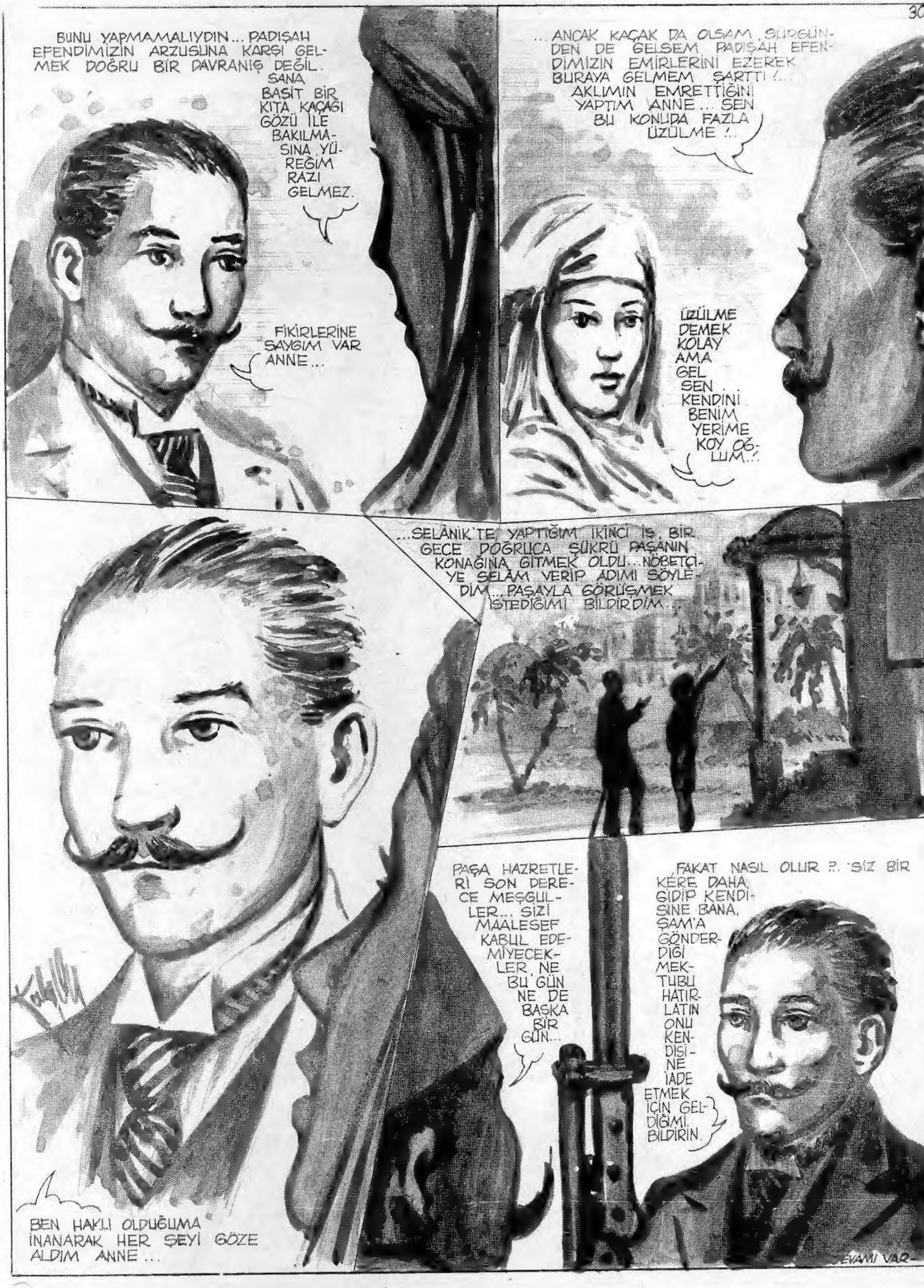
BUNU YAPMAMALIYDIN... PADIŞAH EFENDİMİZİN ARZUSUNA KARŞI GELMEK DOĞRU BİR DAVRANIŞ DEĞİL. SANA BASİT BİR KITA KAÇAĞI GÖZÜ İLE BAKILMASINA YÜREĞİM RAZI GELMEZ.
FİKİRLERİNE SAYGIM VAR ANNE...
...ANCAK KAÇAK DA OLSAM, SÜRGÜNDEN DE GELSEM, PADİŞAH EFENDİMİZİN EMİRLERİNİ EZEREK BURAYA GELMEM ŞARTTI!... AKLIMIN EMRETTİĞİNİ YAPTIM ANNE... SEN BU KONUDA FAZLA ÜZÜLME!..
ÜZÜLME DEMEK KOLAY AMA GEL SEN KENDİNİ BENİM YERİME KOY OĞLUM..!
BEN HAKLI OLDUĞUMA İNANARAK HER ŞEYİ GÖZE ALDIM ANNE...
...SELÂNİK'TE YAPTIĞIM İKİNCİ İŞ BİR GECE DOĞRUCA ŞÜKRÜ PAŞANIN KONAĞINA GİTMEK OLDU... NÖBETÇİYE SELÂM VERİP ADIMI SÖYLEDİM... PAŞAYLA GÖRÜŞMEK İSTEDİĞİMİ BİLDİRDİM...
PAŞA HAZRETLERİ SON DERECE MEŞGULLER... SİZİ MAALESEF KABUL EDEMİYECEKLER. NE BU GÜN NE DE BAŞKA BİR GÜN...
FAKAT NASIL OLUR ?.. SİZ BİR KERE DAHA GİDİP KENDİSİNE BANA, ŞAM'A GÖNDERDİĞİ MEKTUBU HATIRLATIN ONU KENDİSİNE İADE ETMEK İÇİN GELDİĞİMİ BİLDİRİN.
EVAMI VAR